

Valkhofpark

restauratie en renovatie

Concept definitief ontwerp, juni 2024

Nijmegen

Aanleiding

- Verval historische burchtmuur
- Het park is aan groot onderhoud toe

Burchtmuur in verval

Schade aan de burchtmuur door beplanting

Versleten paden

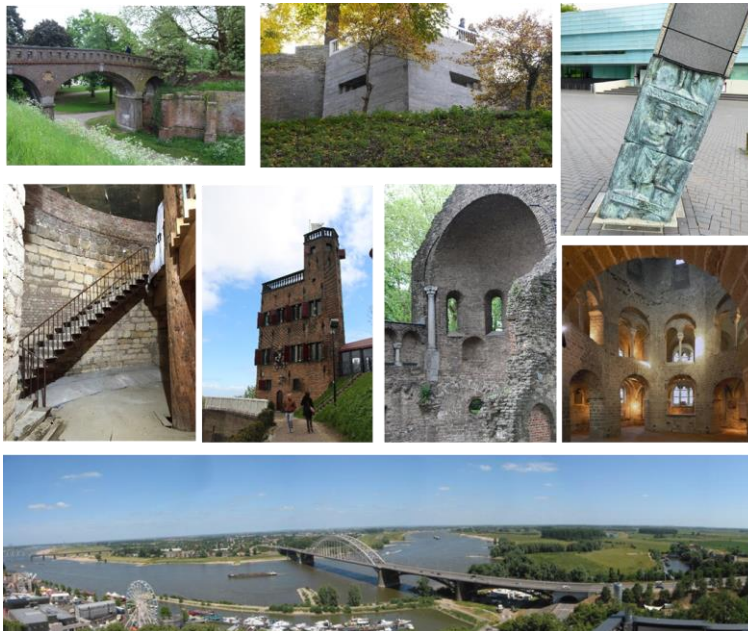
Beplanting is verrommeld

Het plan

- Restauratie en reconstructie historische burchtmuur
- Aanpassen beplanting (bomenplan en onderbeplanting)
- Renovatie van de paden en aanpassing parkmeubilair
- Herstellen spoorwegmonument
- Aanpassen verlichting

Het Valkhofpark in zijn omgeving

- Visie Valkhofkwartier:
integrale visie op de omgeving
- Zichtbaar maken van de historie
- Vergroening (klimaatadaptatie)

Kaart gebiedsvisie Valkhofkwartier

Historie van het park

Een tijdreis van burcht tot heden

Reconstructie Valkhofburcht voor de sloop in 1795

VALKHOF TE NIJMEGEN

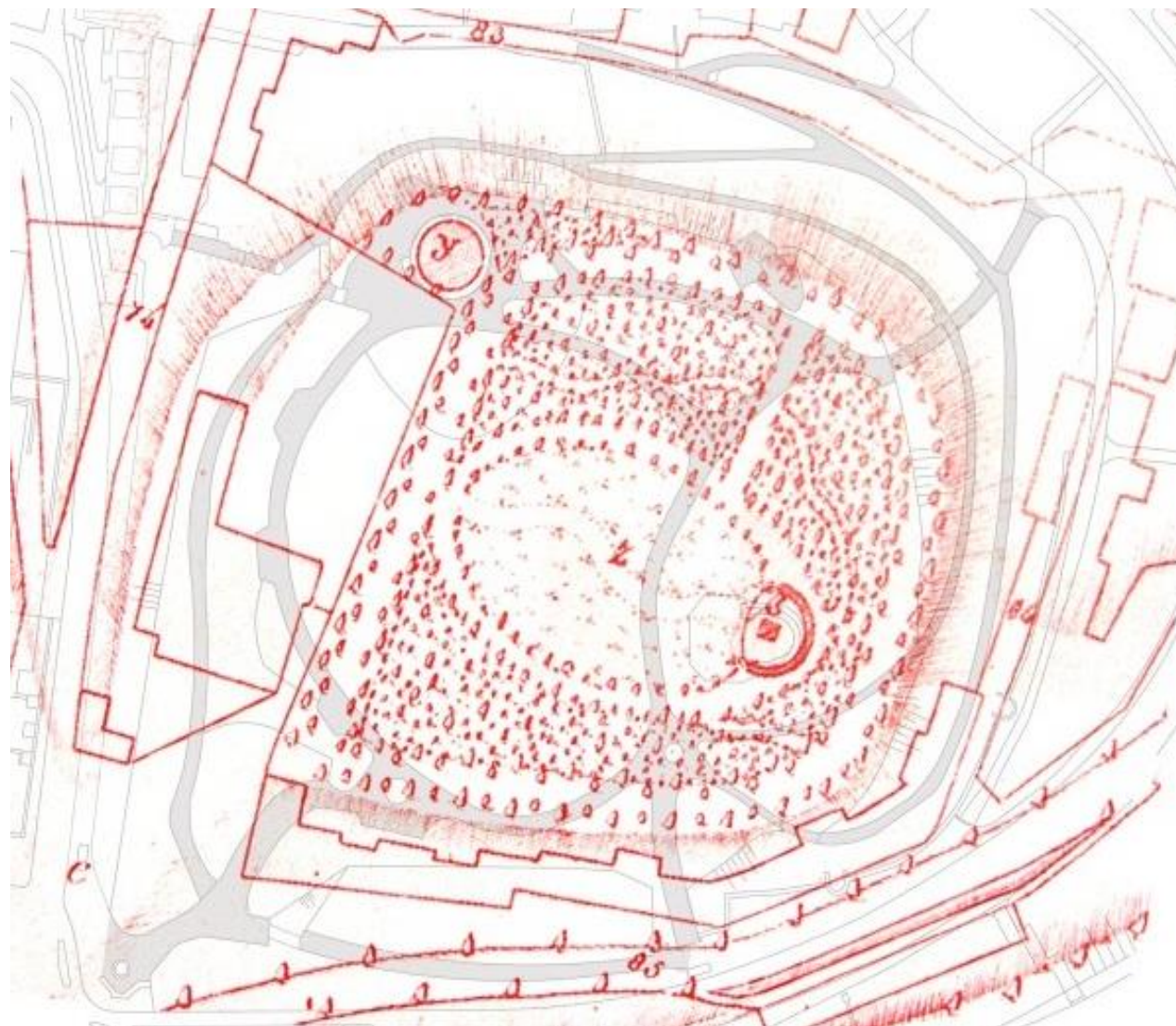
Nº IV

Ontwerp Valkhofpark Zocher sr. 1797

Zicht op het valkhofpark van Zocher sr.

Stadsplattegrond uit 1813 (grijs) met een weergave van het ontwerp van Zocher sr. (rood)

Toevoeging Rosseels ca. 1885, park onderdeel van een groter geheel

Grotere ontwerp van Rosseels (1897)

Muziekkapel in het Valhofpark

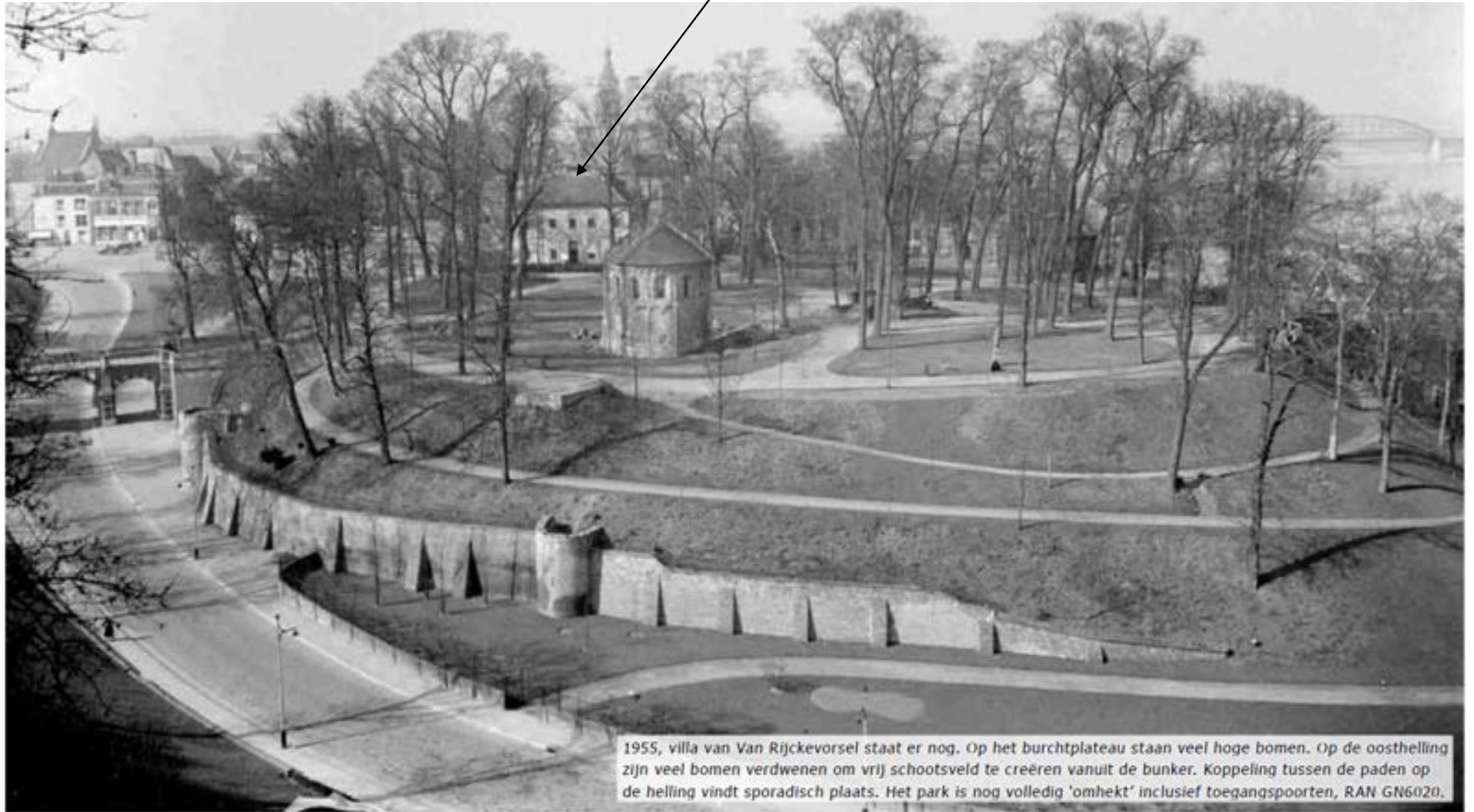
Voet van het Valkhof, 1930

1895, woningen tegen tweede ringmuur, RAN GN400

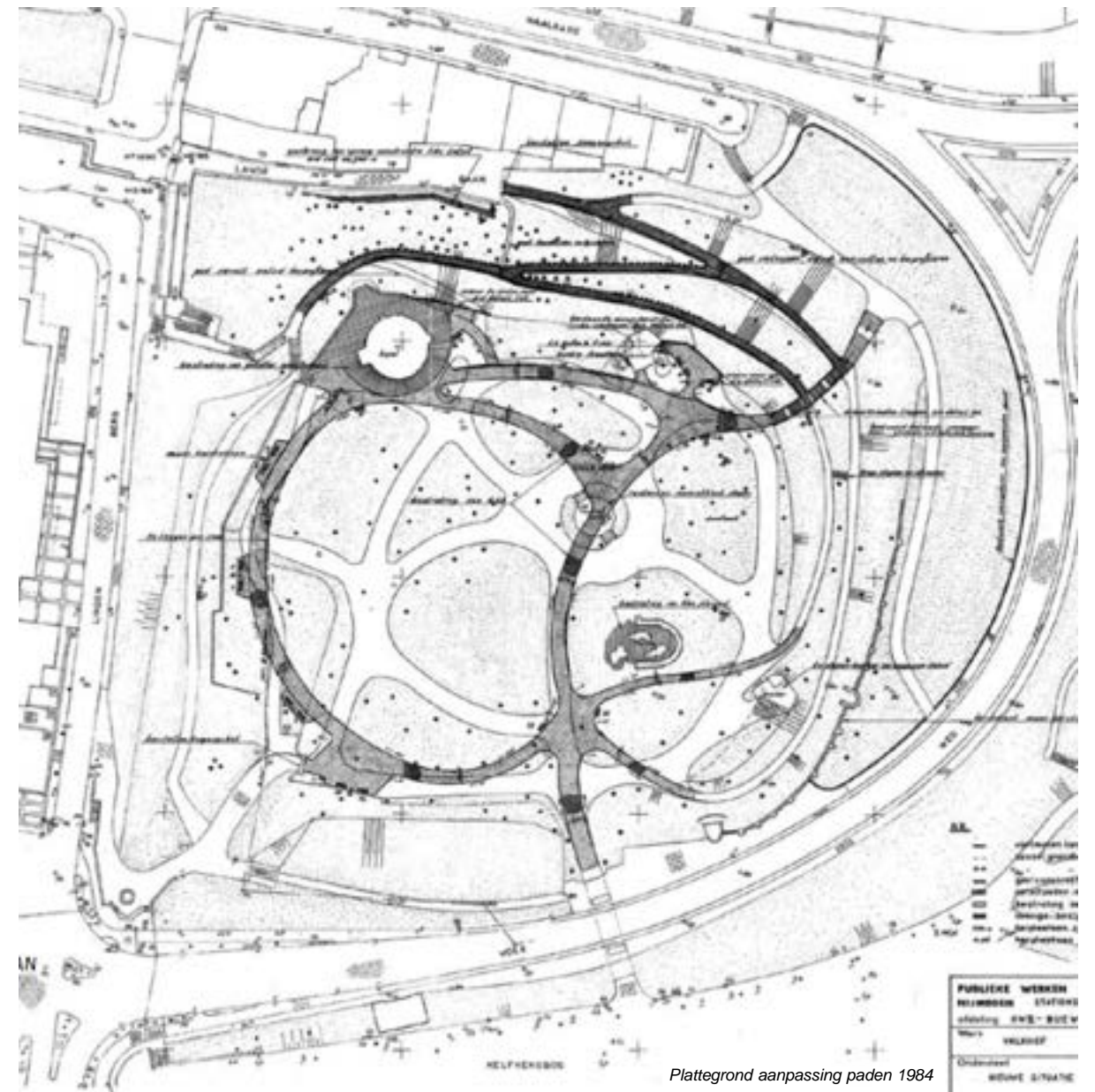
Park na WOII

Villa van Van Rijckevorsel

1955, villa van Van Rijckevorsel staat er nog. Op het burchtplateau staan veel hoge bomen. Op de oosthelling zijn veel bomen verdwenen om vrij schootsveld te creëren vanuit de bunker. Koppeling tussen de paden op de helling vindt sporadisch plaats. Het park is nog volledig 'omhekt' inclusief toegangspoorten, RAN GN6020.

Aanpassing Roukema 1984

Plattegrond aanpassing paden 1984

Valkhofpark 2023

Aanpak Valkhofpark

Restauratie en reconstructie:

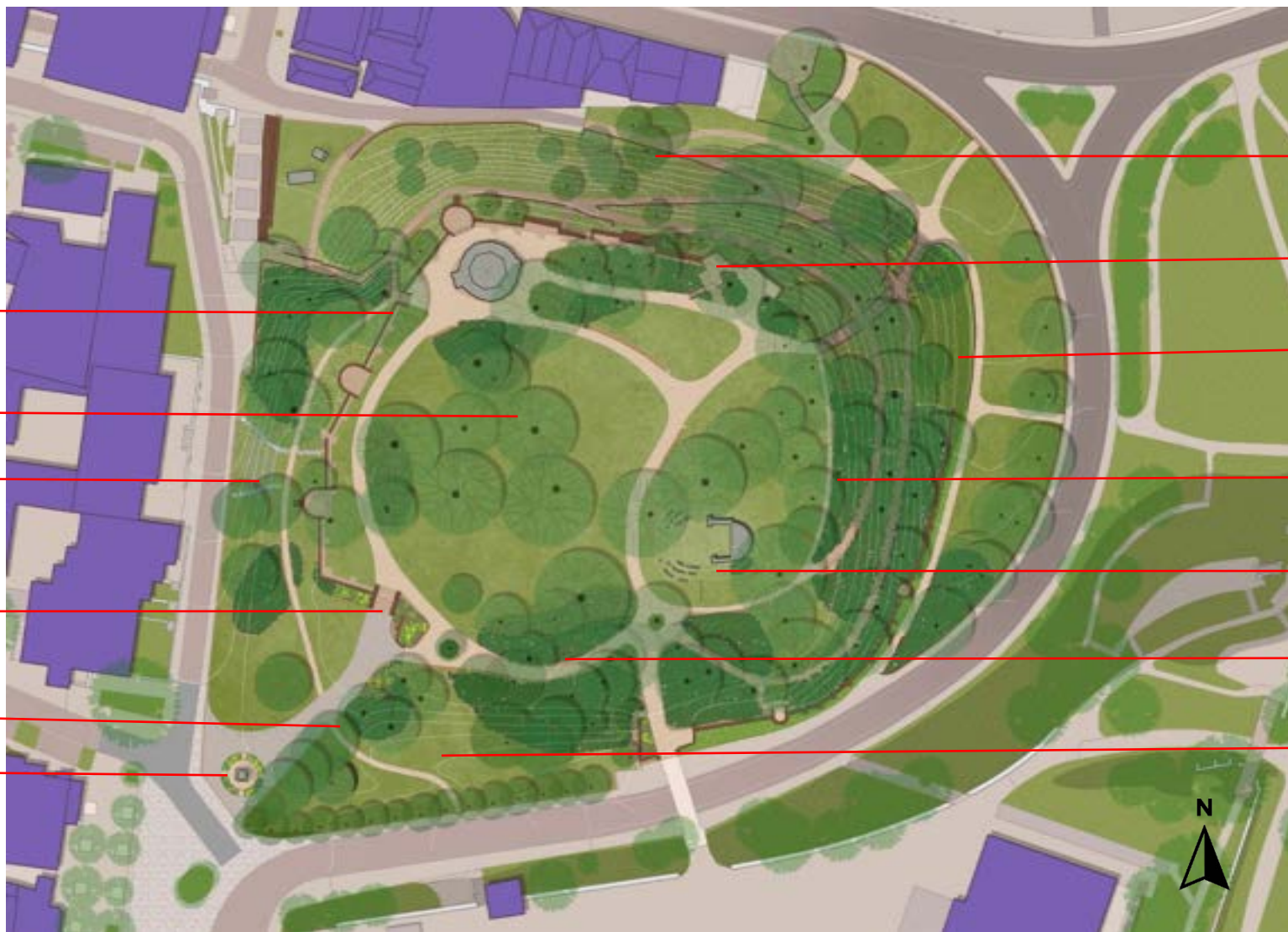
- Impuls nodig voor de toekomst
- Beter beleefbaar maken burchtplateau
- Interessanter park
- Tegengaan verval

Restauratie en reconstructie

Toelichting van de verschillende onderdelen

Valkhofpark restauratie en reconstructie

Herstel burchtmuren
met hoektorens

Behoud historische
bomen

Verbinding met
de stad verbeteren

Hoofdentree
Burchtpoort

Herstellen
Straalmanlaantje

Spoorwegmonument
Herstel sokkel

Natuurlijke helling met
paden Rosseels versterken

Bunker WOII verbijzonderen

Aanpassen beplanting
en herstellen zichtrelaties

Terugbrengen
Rondwandeling Zocher

Herstel Barbarossa
ruïne met spolia

Aanpassen beplanting

Herstellen glooiende
helling en zichtrelaties
met de omgeving

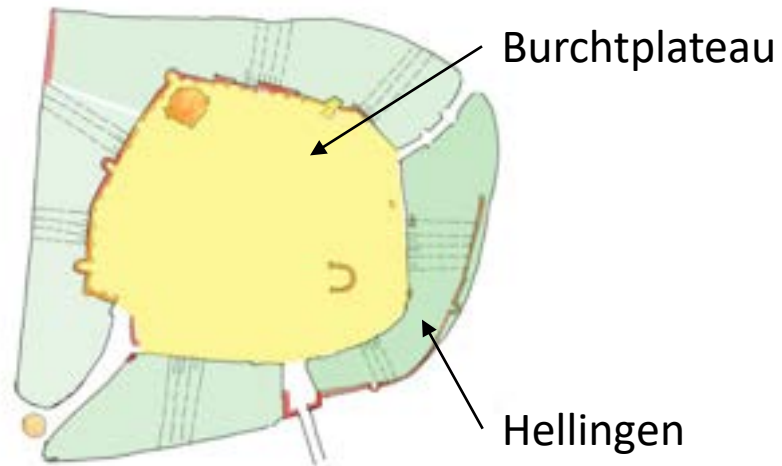
Burchtplateau: verpozen en recreëren

Burchtplateau

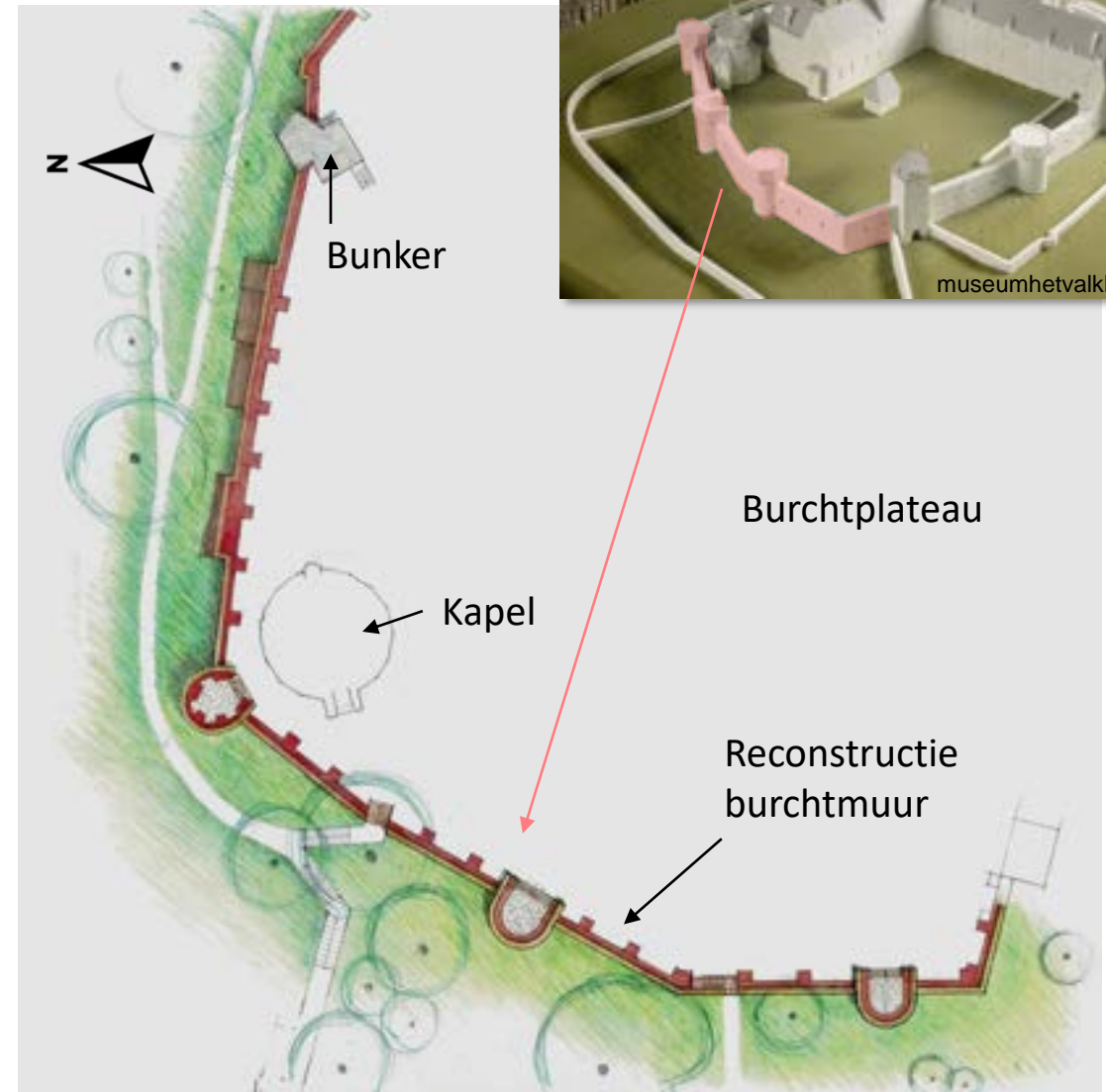
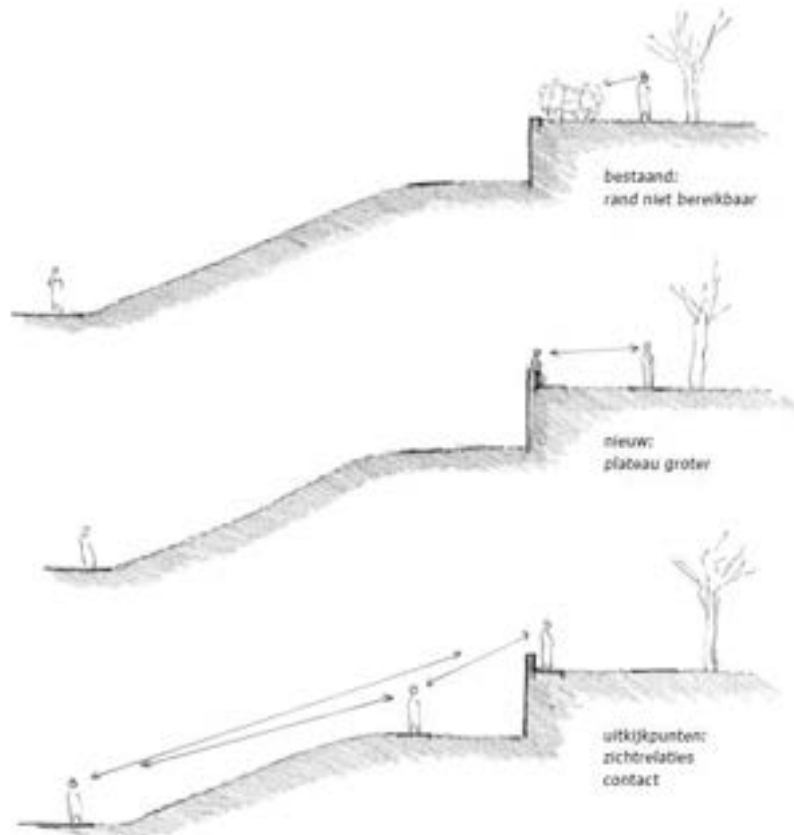
Terugbrengen monumentale uitstraling:

- Beleefbaar tot de burchtmuur
- Doorkijken naar de omgeving
- Aantrekkelijke beplanting
- Aanbrengen halfverharding
- Samenhang van de ruïne met het park

Restauratie en reconstructie burchtmuren

- Omvang van de burcht beter zichtbaar maken door het herstellen van de burchtmuur (westzijde)
- Door het bereikbaar maken van de rand van het burchtplateau is er meer contact met de omgeving

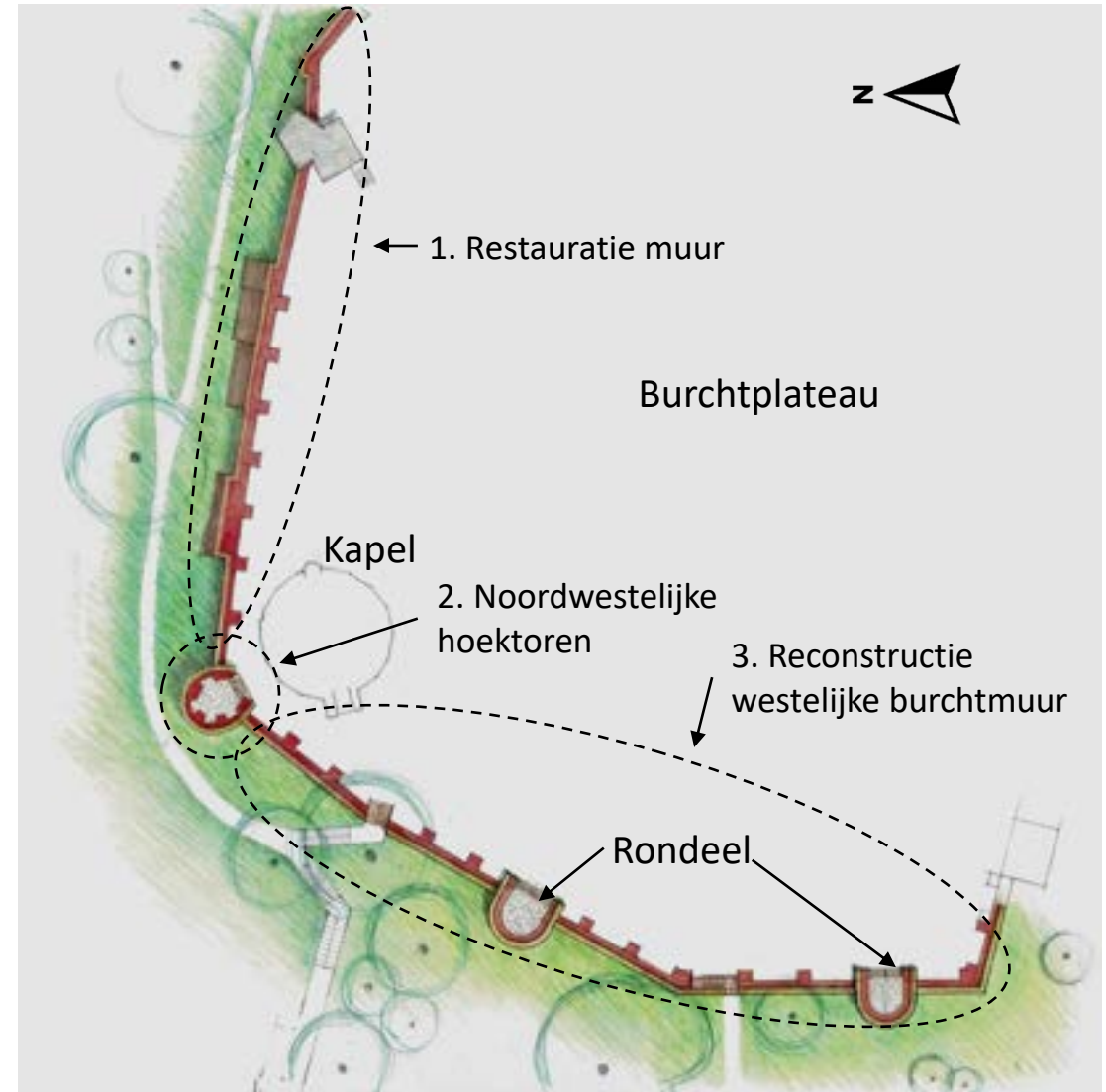

Reconstructie burchtmuren

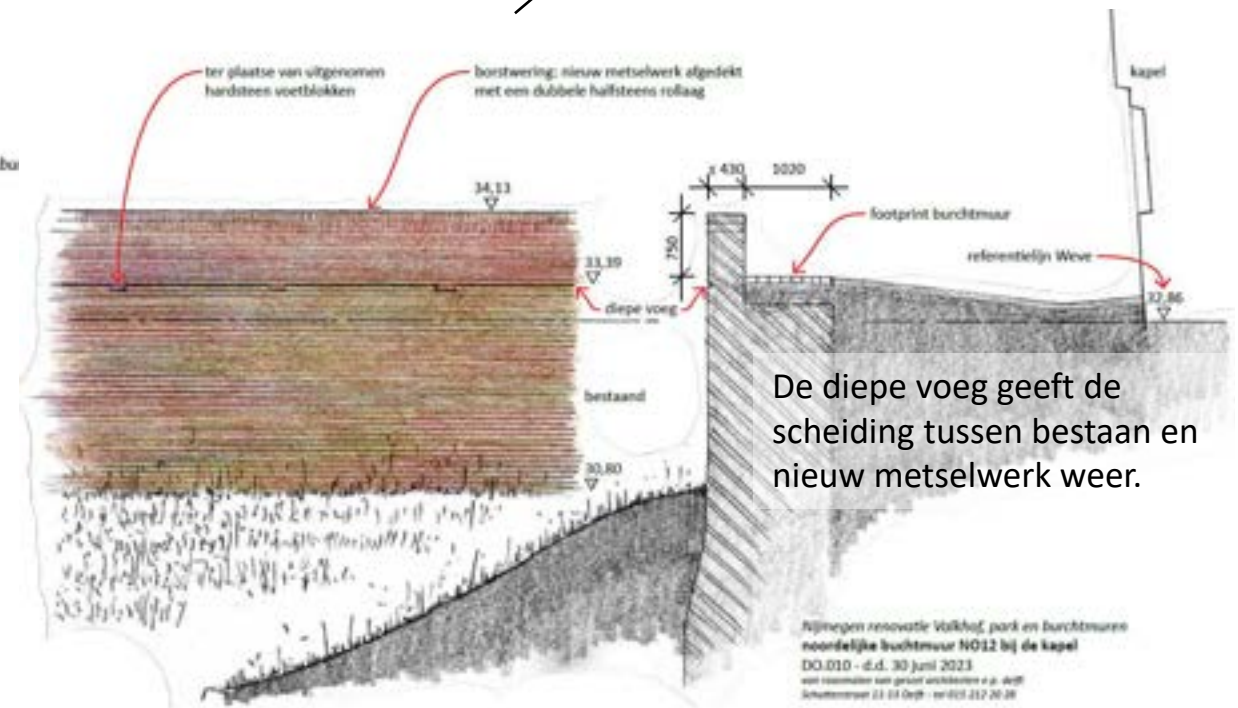
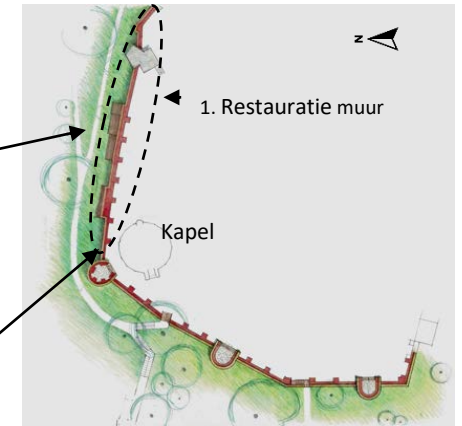
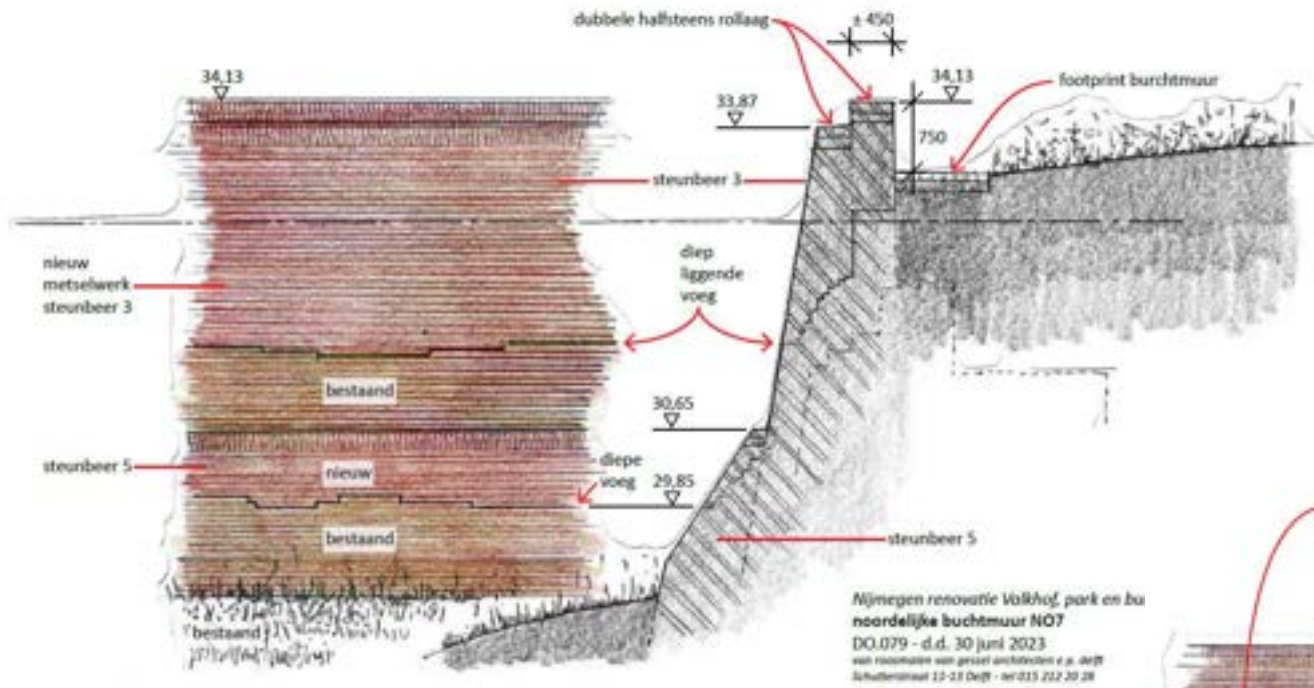
Globaal zijn er 3 onderdelen die worden aangepakt

1. De bestaande muren aan de noordzijde worden gerestaureerd en opgehoogd;
2. De noordwestelijke hoektoren wordt (deels) gereconstrueerd (hersteld);
3. Aan de westzijde wordt de burchtmuur met rondelen (deels) gereconstrueerd.

Ieder deel wordt op een op een speciale manier teruggebracht. De muren aan de noordzijde worden opgemetseld met baksteen, de hoektoren en de westelijke burchtmuur met tufsteen en met een baksteen lijkend op tufsteen.

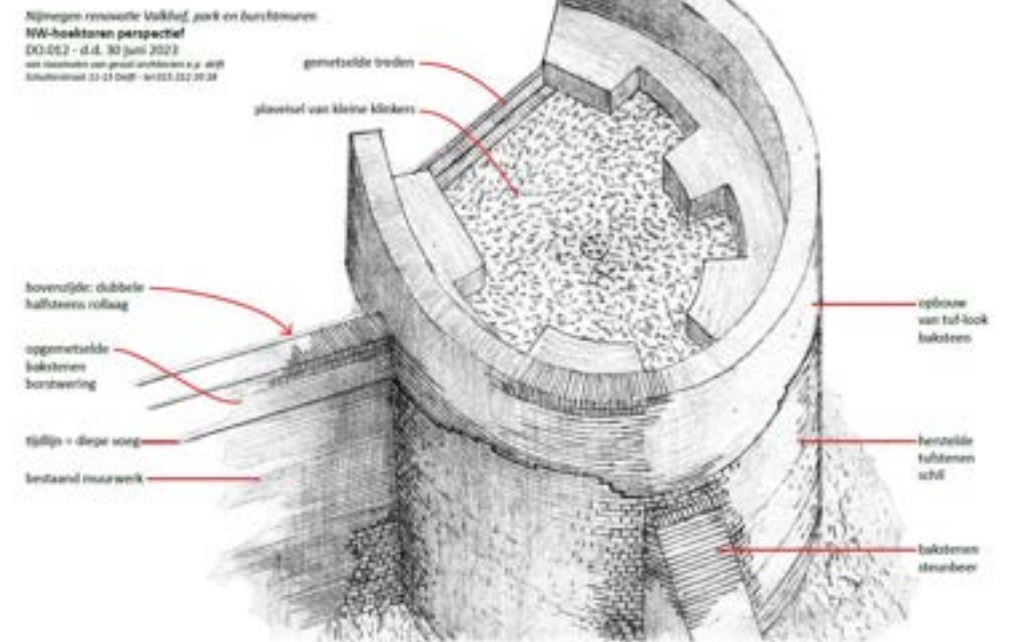
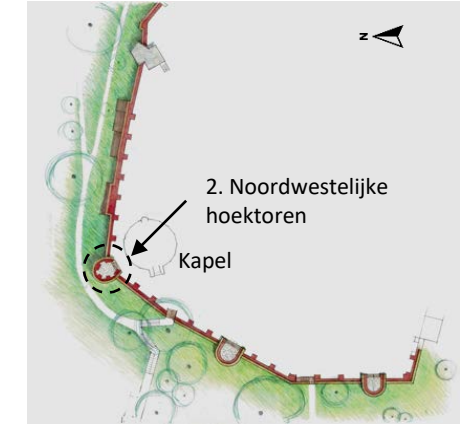
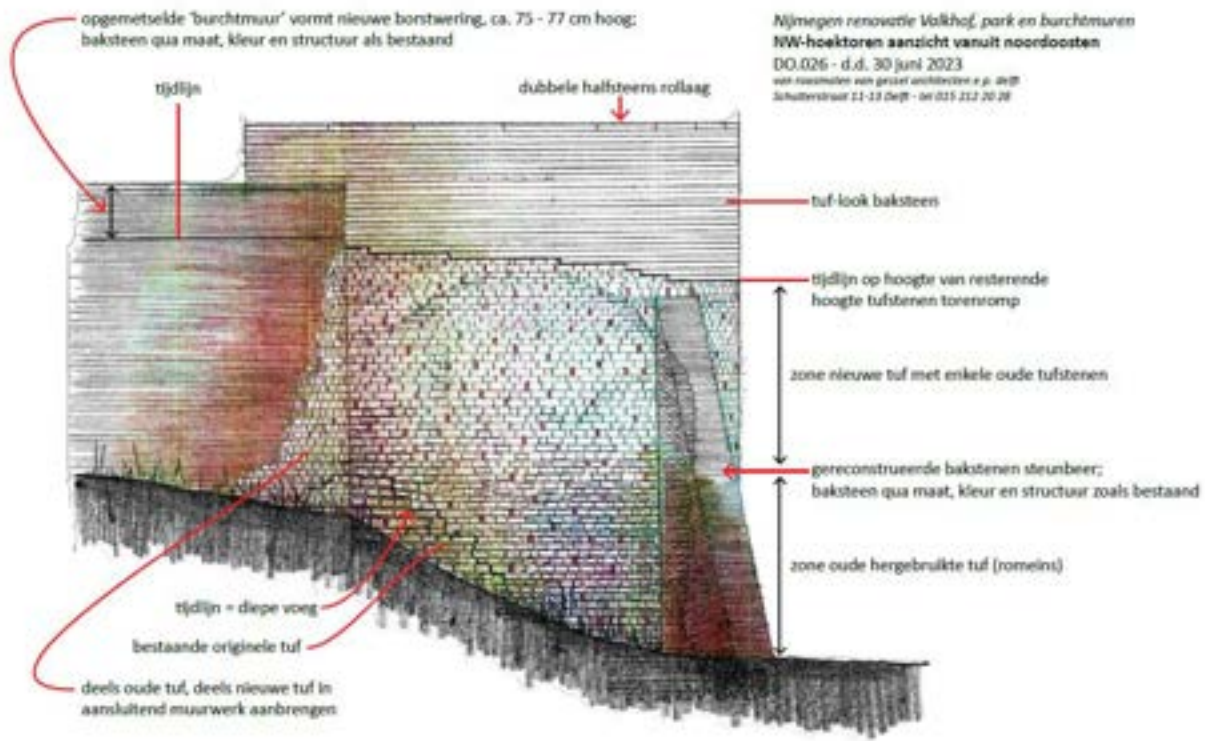

Restauratie burchtmuren noordelijke burchtmuur

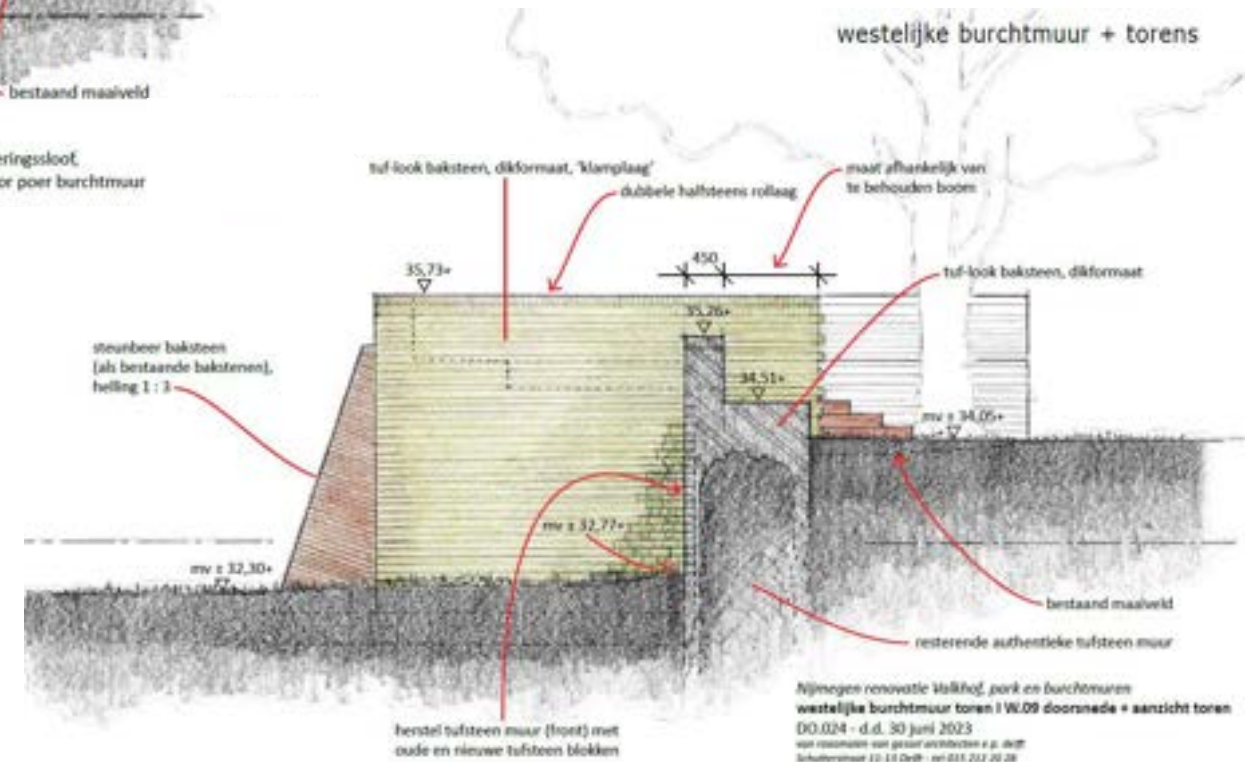
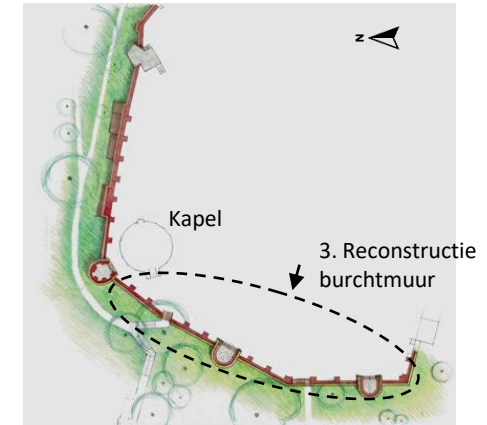
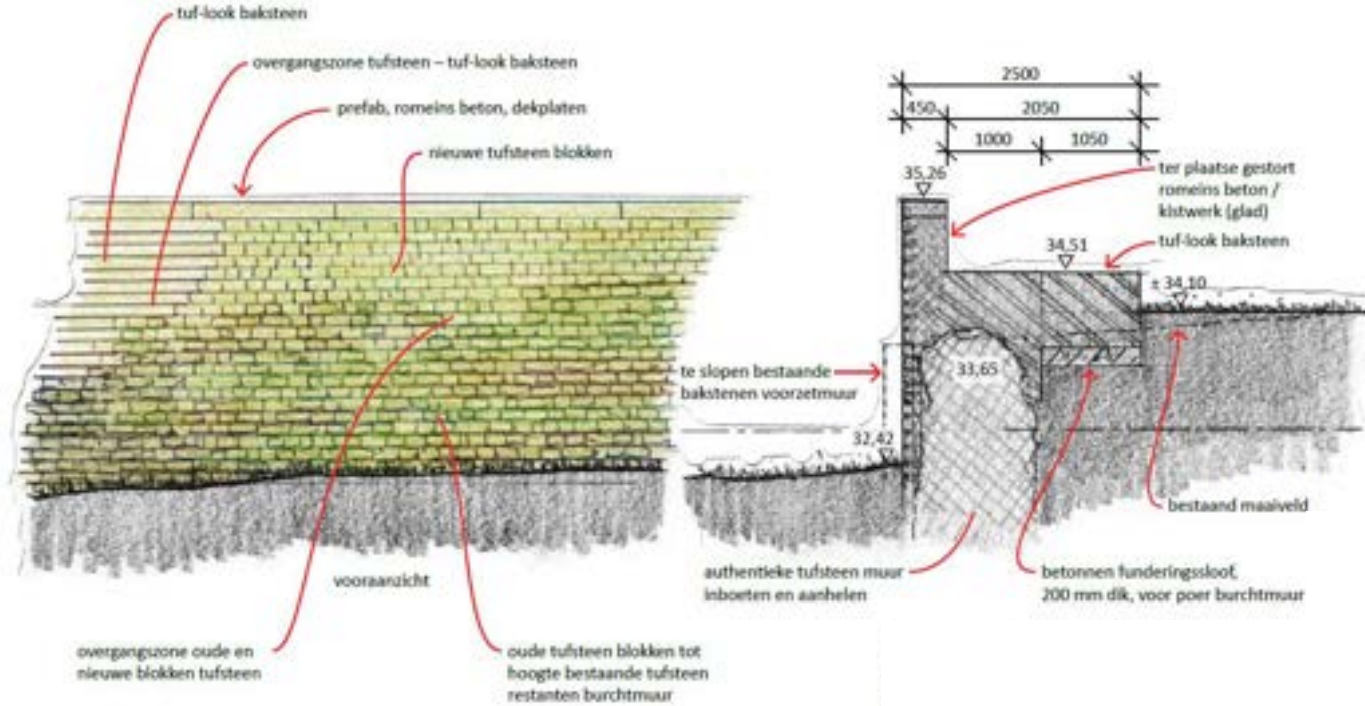
De diepe voeg geeft de scheiding tussen bestaan en nieuw metselwerk weer.

Reconstructie burchtmuren noordwestelijke hoektoren

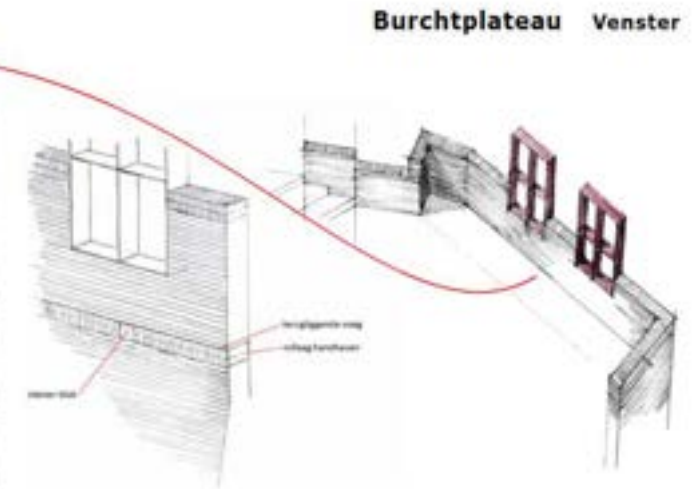
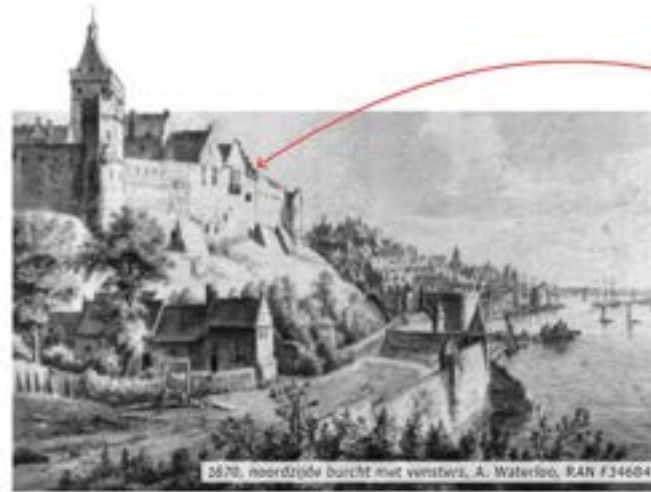
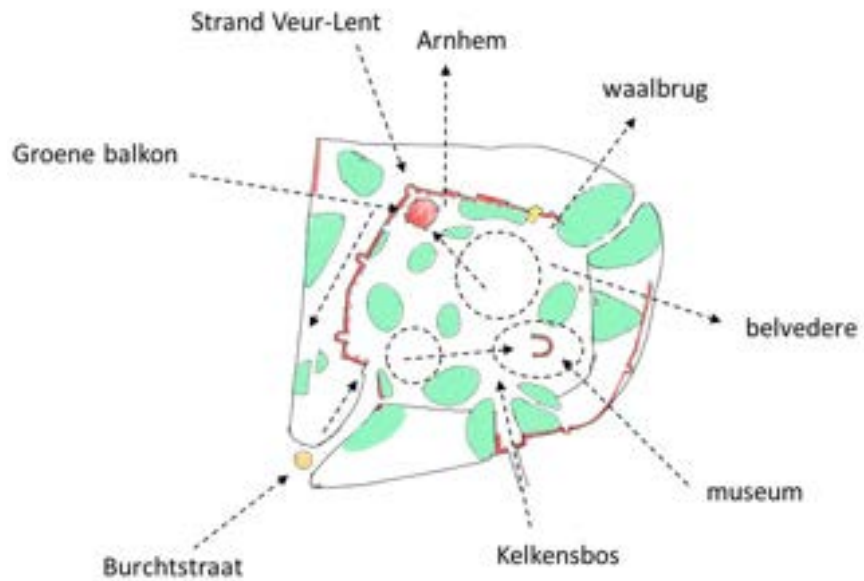
Bovenaanzicht hoektoren

Reconstructie burchtmuren westelijke burchtmuur

Nijmegen renovatie Valkhof, park en burchtmuren
 westelijke burchtmuur torens | WL09 doorsnede + aanzicht toren
 DO.024 - d.d. 30 juni 2023
 van roosboom van geuzen architecten o.p. deff
 Schuttermeester 11-18 Deff - tel 011 217 20 28

Burchtplateau in verbinding met de omgeving

De beplanting belemmert het zicht op de omgeving

Burchtplateau tekst op de balustrade

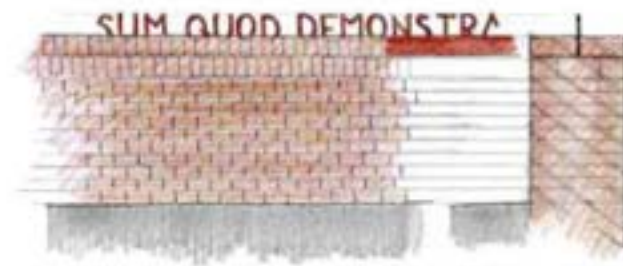
1952, bestuur op bezoek, RAN GN5984

2018

1953, met vertaling eronder, RAN GN6043

Letters op borstwering, zie bijlage 14 op pagina 397 e.v.

— Men schrijft uit NIJMEGEN, dat voor de zoogenaamde Heidenische kapel op het Valkhof aldaar, het opschrift herleid is, hetwelk op diezelfde plaats in vroegere jaren te lezen was, ter her-neming van den moedigen strijd van Claudius Civilis tegen de Romeinen, van wien men onderziet, dat hij, na den slag bij Xanten, naar de hoogten, waarop naderhand het Valkhof is gebouwd, is teruggetrokken. Dit opschrift luidt aldus:
Hic stetit, hic frendens aquilas, hic lumine torvo,
Claudius ultices vidit adesse meos.
Dat is: Hier stond Claudius, hier zag hij knarstandend, met grimmigen blik, de adelaars en de wrekende legerbenden aanspoeden.
In 1811, toen Napoleon te Nijmegen verwacht werd, had men het raadzaam geoordeeld om dit opschrift uit te wisselen.

Algemeen Handelsblad, 16 augustus 1836

Op het hekwerk bij de Nicolaaskapel staat in het Latijn een versregel van Constantijn Huygens (1598-1687). Een herinnering aan de Bataafse opstand in 69 na Christus. Vanaf deze plek -het Valkhof- zag Claudius de Romeinse tegenstander aankomen. De Bataafse opstand werd door de Romeinen hardhandig neergeslagen. Sinds de sloop van de burcht herinnert een tekst op deze plek daaraan (zie krantenartikel uit 1836 hiernaast). Het is de oudste visualisatie van het Romeinse verleden. Een lieu de mémoire, een plek waar iedereen zich graag laat fotograferen.

Vóór 2004

Bomen Burchtplateau

De historische gebouwen en de monumentale bomen zorgen voor historische beleving van het park. Sommige bomen zijn meer dan 100 jaar oud. De bomen zorgen ook verkoeling in de zomer. In het bomenplan gaan we enkele beschadigde bomen vervangen en planten nieuwe bomen aan. Zo blijft het karakter van het park voor de toekomst behouden.

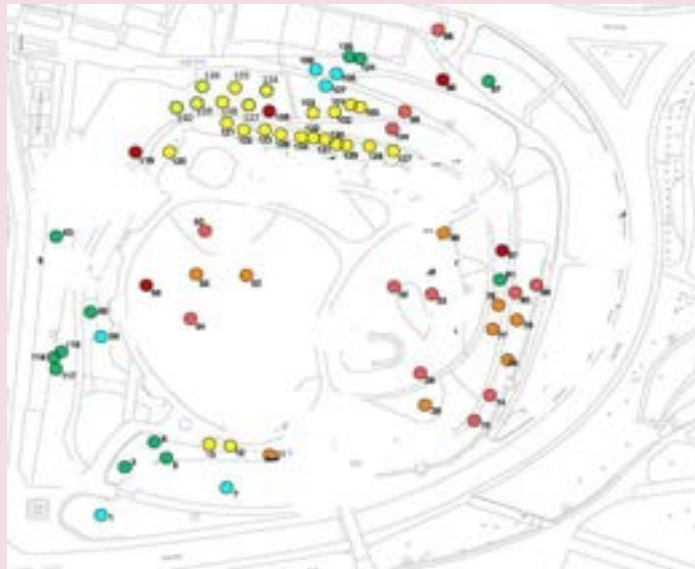

Bomen Valkhof

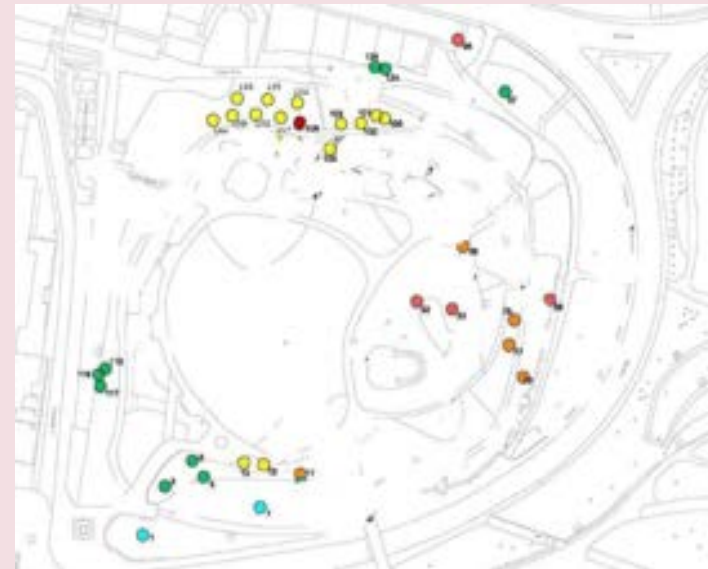
De bomen op het plateau gaan achteruit. Als we geen maatregelen nemen zullen de bomen vervroegd sterven. Een van de maatregelen is om het aantal evenementen te beperken en het geven van extra voeding voor de bomen.

Verwachting bomenbestand bij niets doen (onderzoek Treemaniam).

over 25 jaar

over 50 jaar

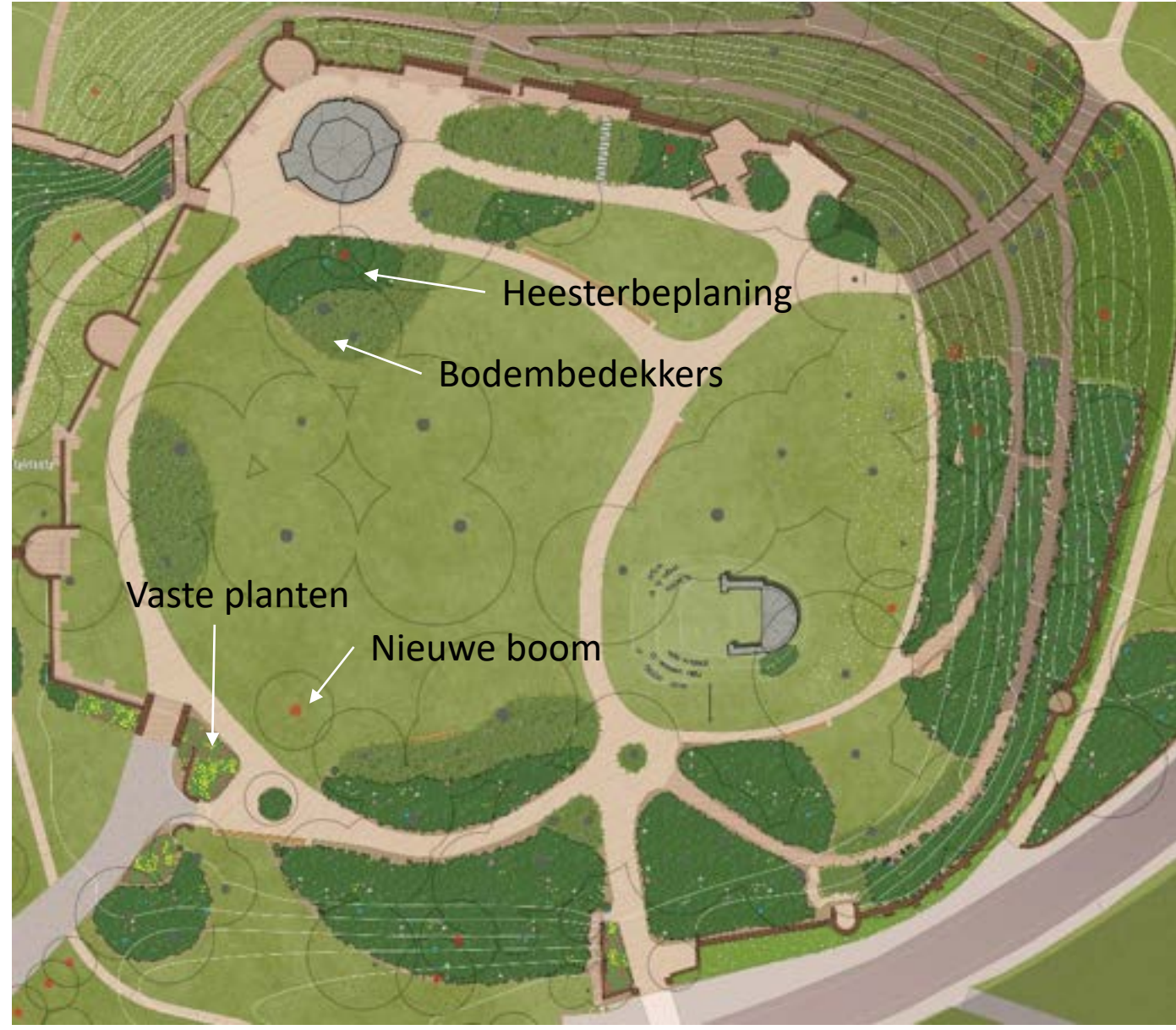
leeftijd

- < 20
- 20-40
- 40-60
- 60-80
- 80-100
- >100

Burchtplateau beplanting

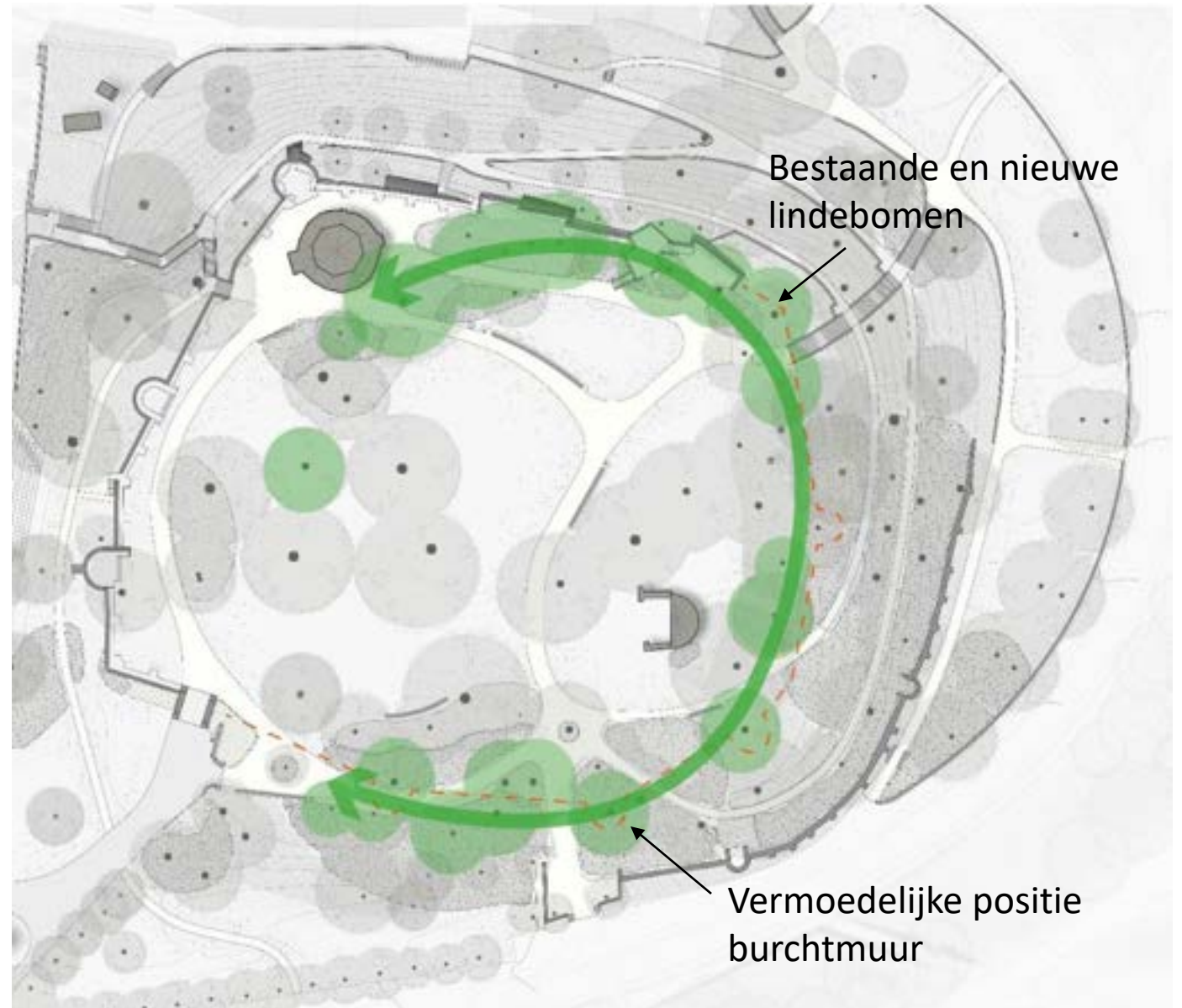
Open borders (met beplanting)

- Blad en takken jaarlijks in de border blazen
- Opsluitband om blad in de border te houden
- Geen ander gebruik in de border
- Beplanten om betreding te voorkomen

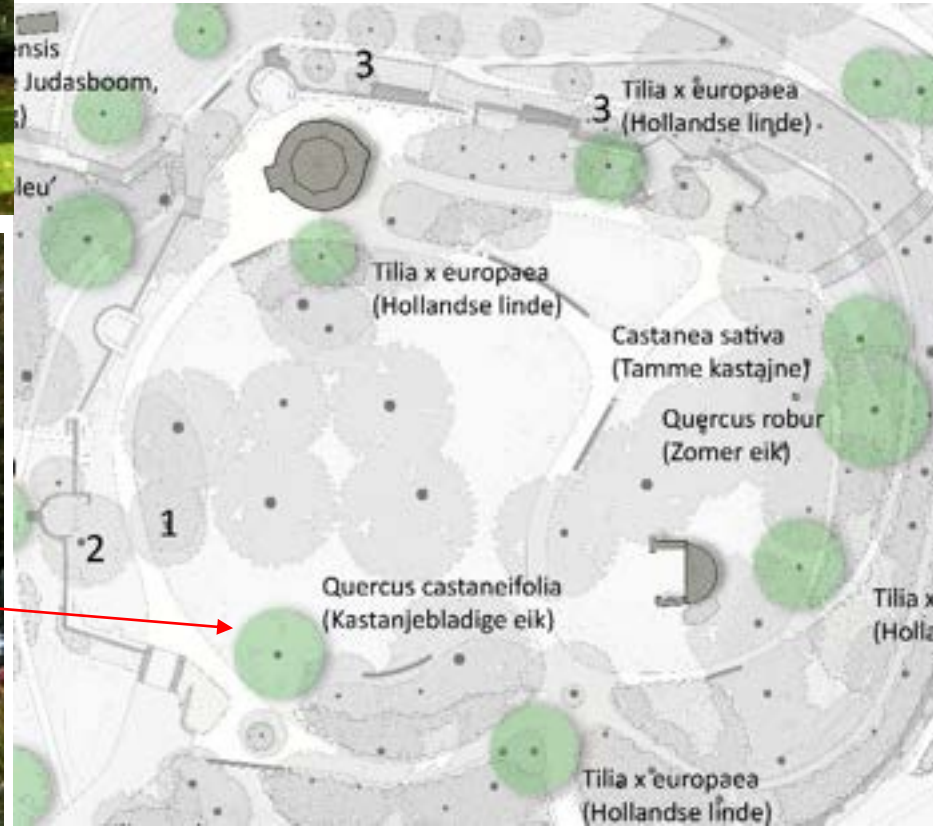

Burchtplateau: beplanting

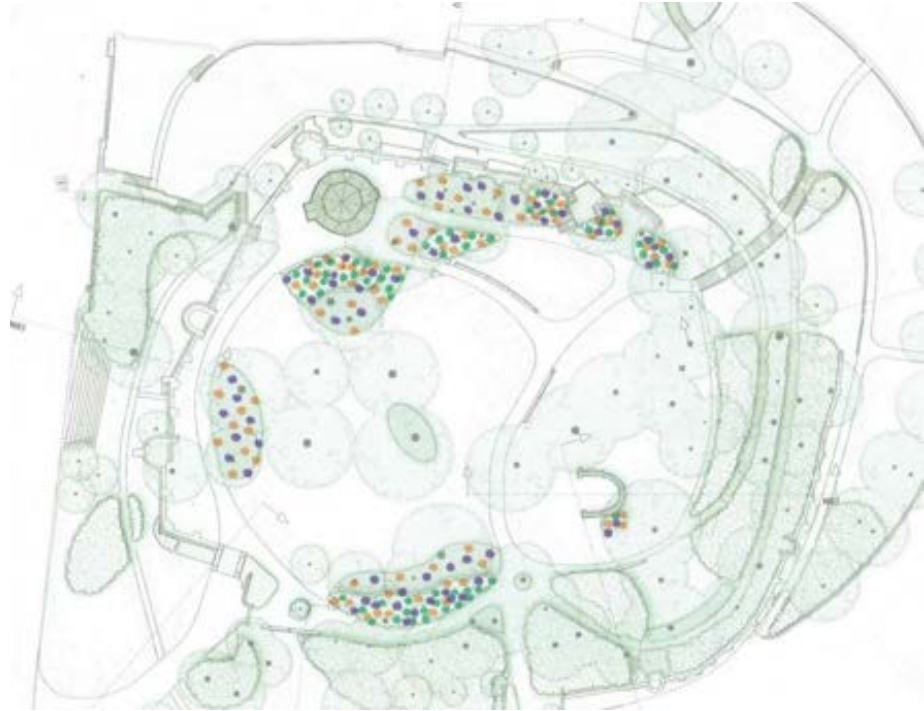
'Rondje Zocher'

Bomen burchtplateau

Burchtplateau: beplanting

Bestaande beplanting

Bestaande beplanting

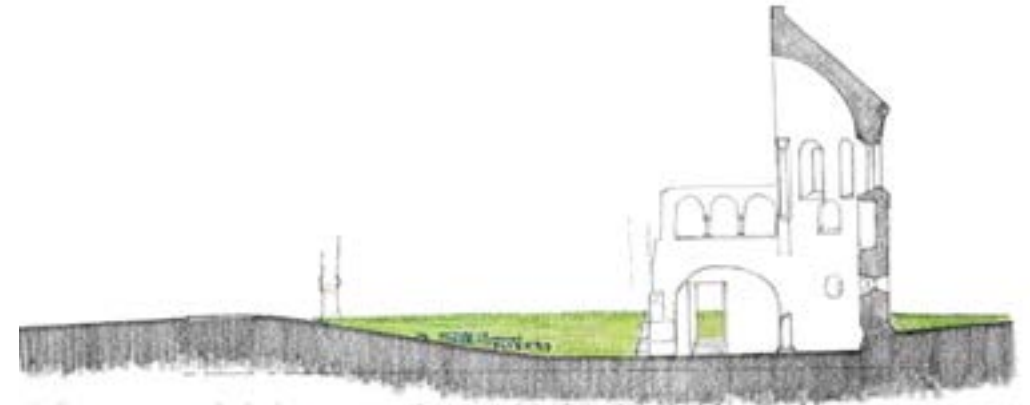

Referentie nieuwe beplanting

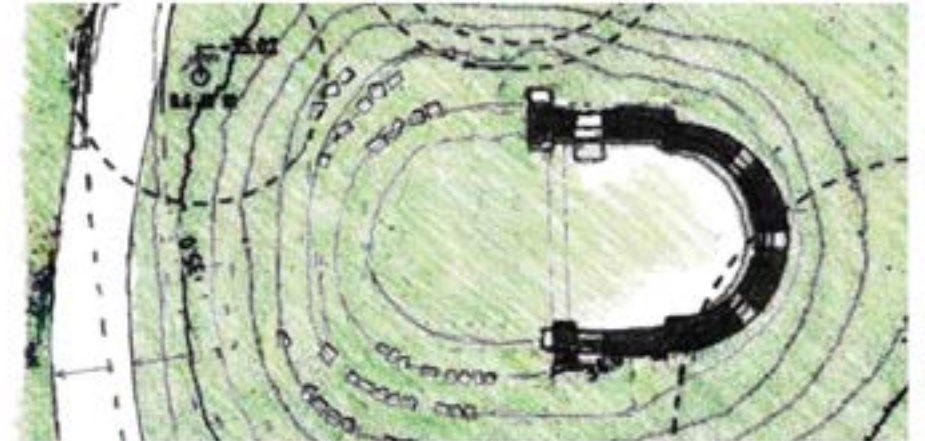
Burchtplateau

Verbeteren verbinding park met de ruïne:

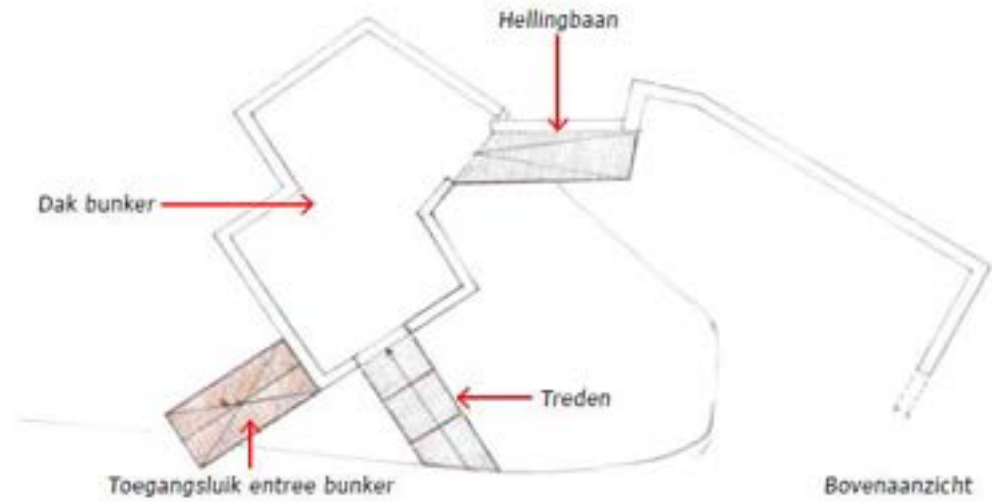
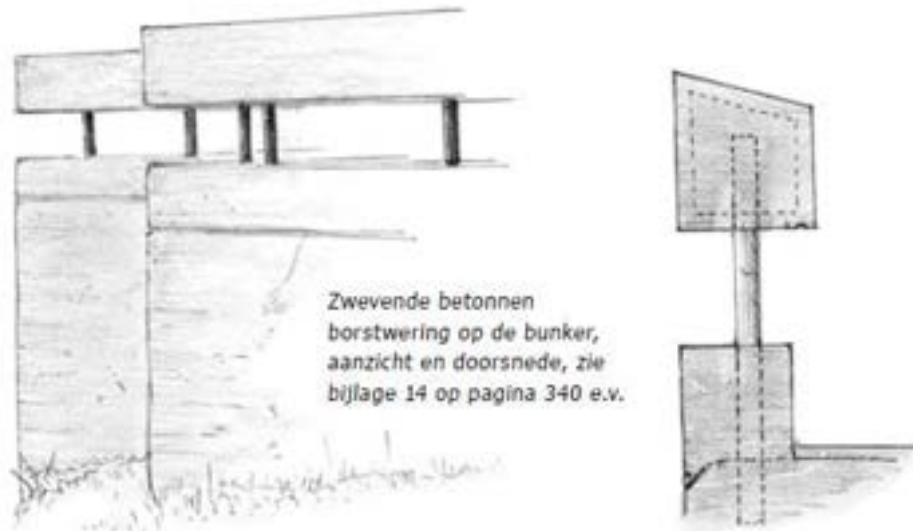
- Weghalen hekwerk
- Aanbrengen beschermende laag op opklimbare delen van de ruïne
- 'tribune' van oude stenen (Spolia)

Barbarossaruïne vrij gelegd in het gras met een lay-out van de spolia op de hoogtelijnen, plattegrond en doorsnede, zie bijlage 14 op pagina 410 e.v.

Burchtplateau: renovatie bunker

Nieuwe banken

Referentiebeeld 2023, park oorspronkelijk een ontwerp van Zocher, halfverharding met cortenstalen opsluiting tussen lage heesterbegroeiing

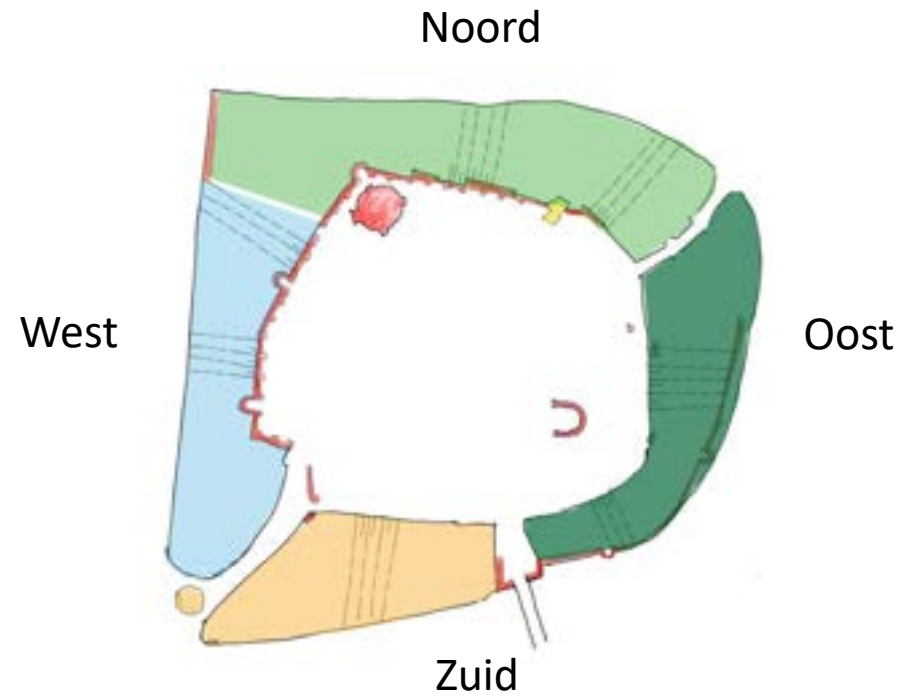
Hetzelfde park als boven; paden van halfverharding met cortenstalen randopsluiting tussen grasvelden

Hellingen

- Herstel paden
- Doorkijken naar de omgeving
- Omvorming beplanting

Hellingen: diversiteit

2016, oosthelling bossig

2018, noordhelling open met ruige kruiden

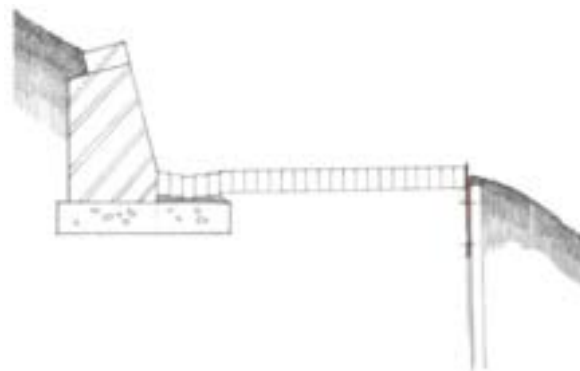
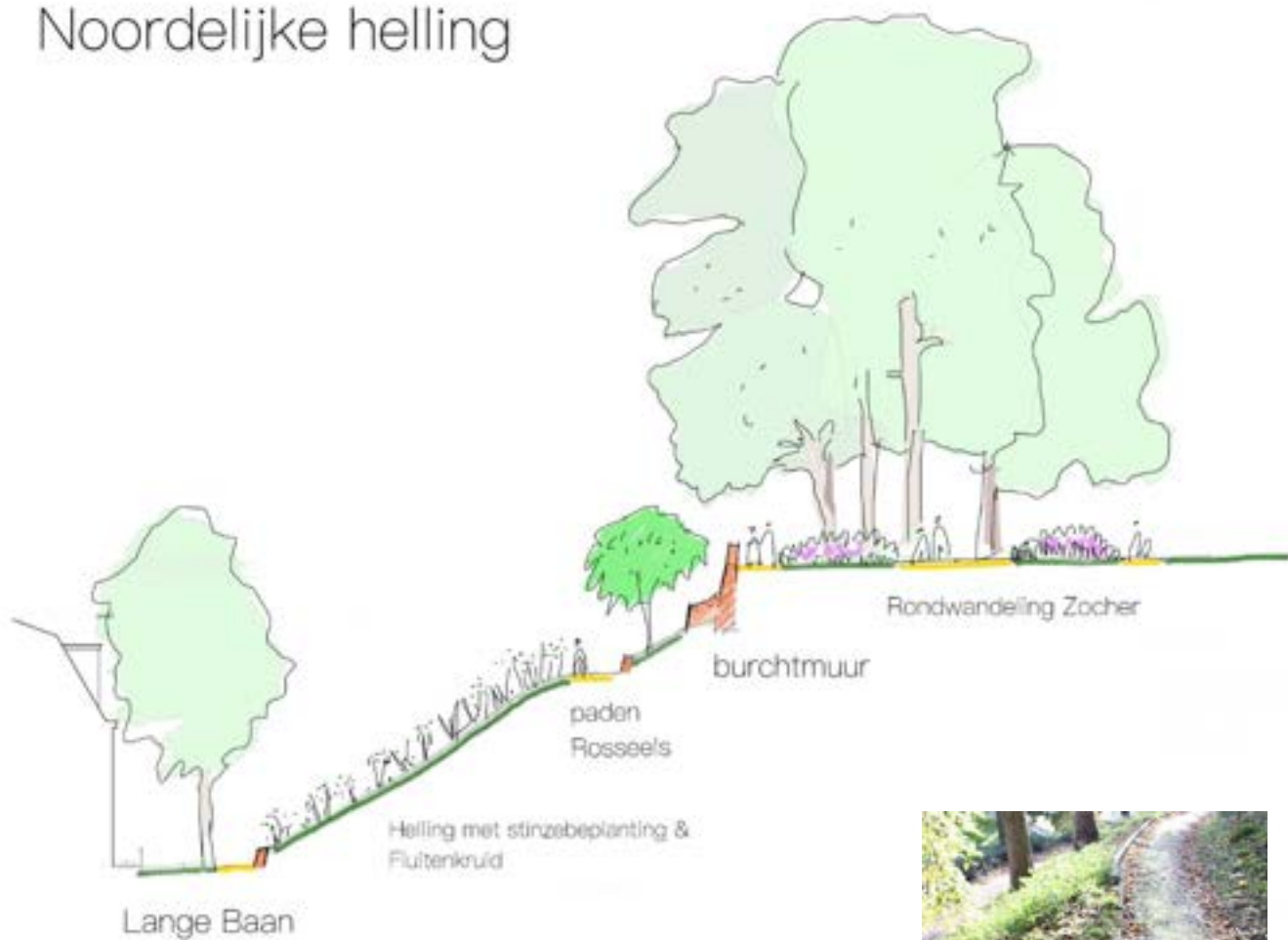
2019, zuidhelling ruigte en heesters

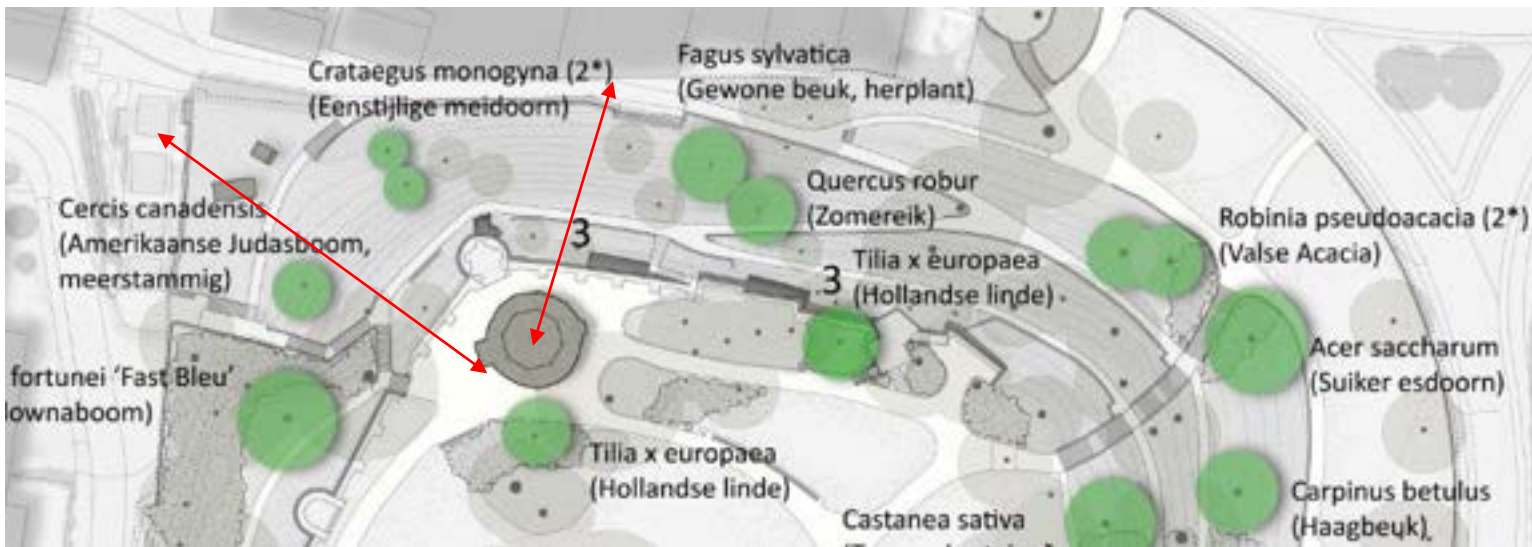
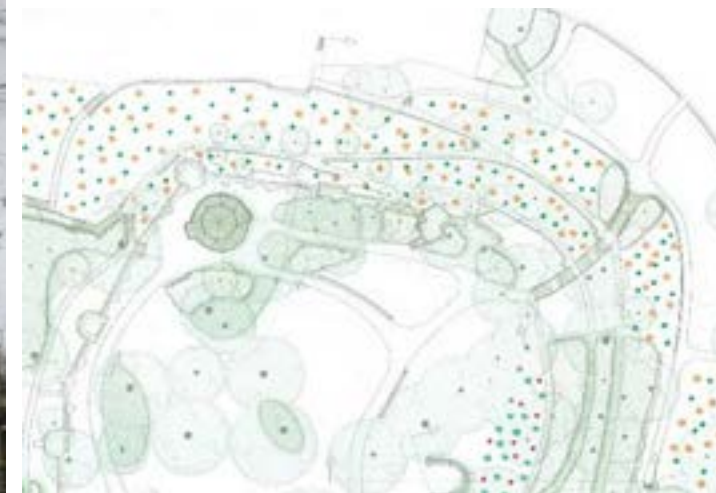
2021, westhelling gazon met heesterperken

Noordelijke helling

Hellingen: beplanting noordhelling

Beplantingsplan, zicht op kapel behouden

Oostelijke helling

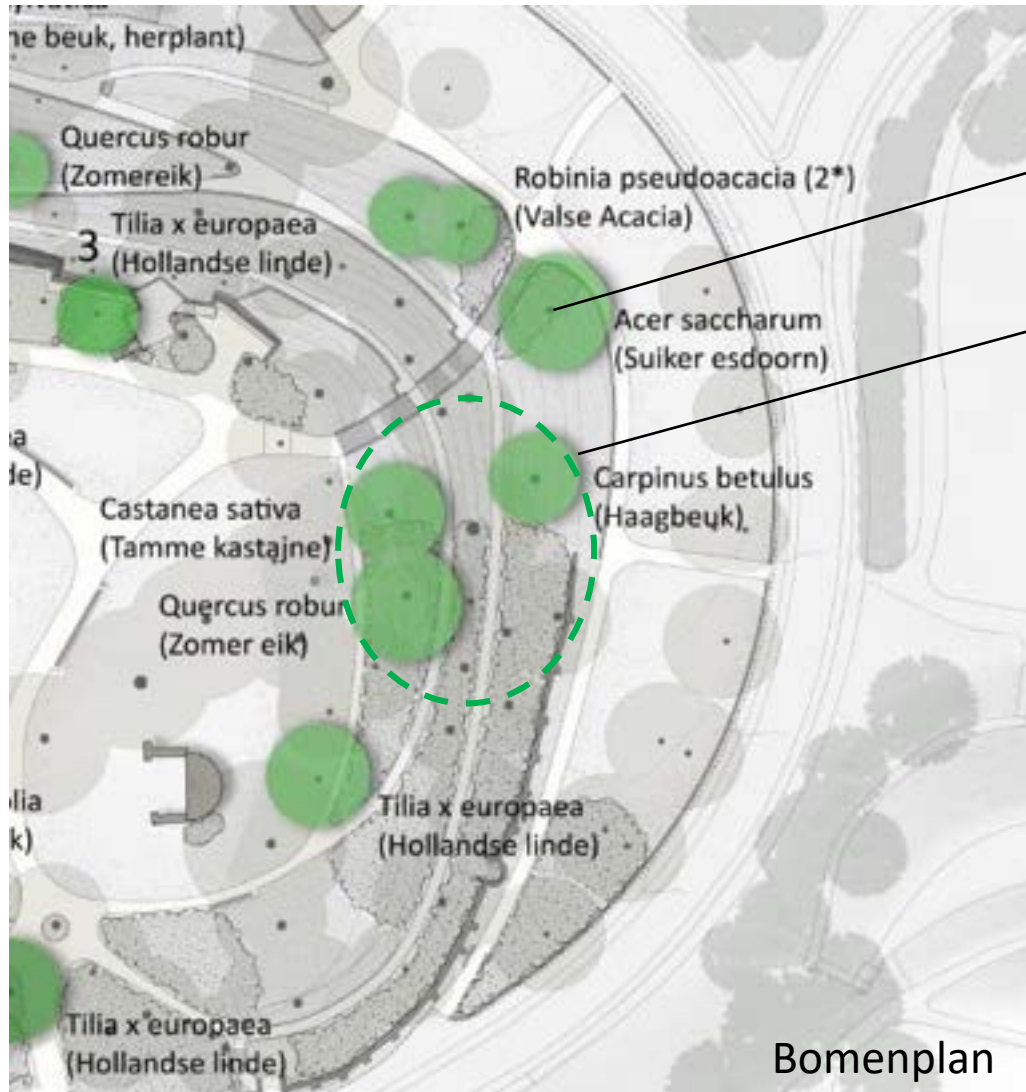

Contact met de omgeving herstellen

Beplanting oosthelling

Accent entree en 'bos'

Bomenplan

Suikeresdoorn: accentueren entree

Verjonging; anticiperen op uitval

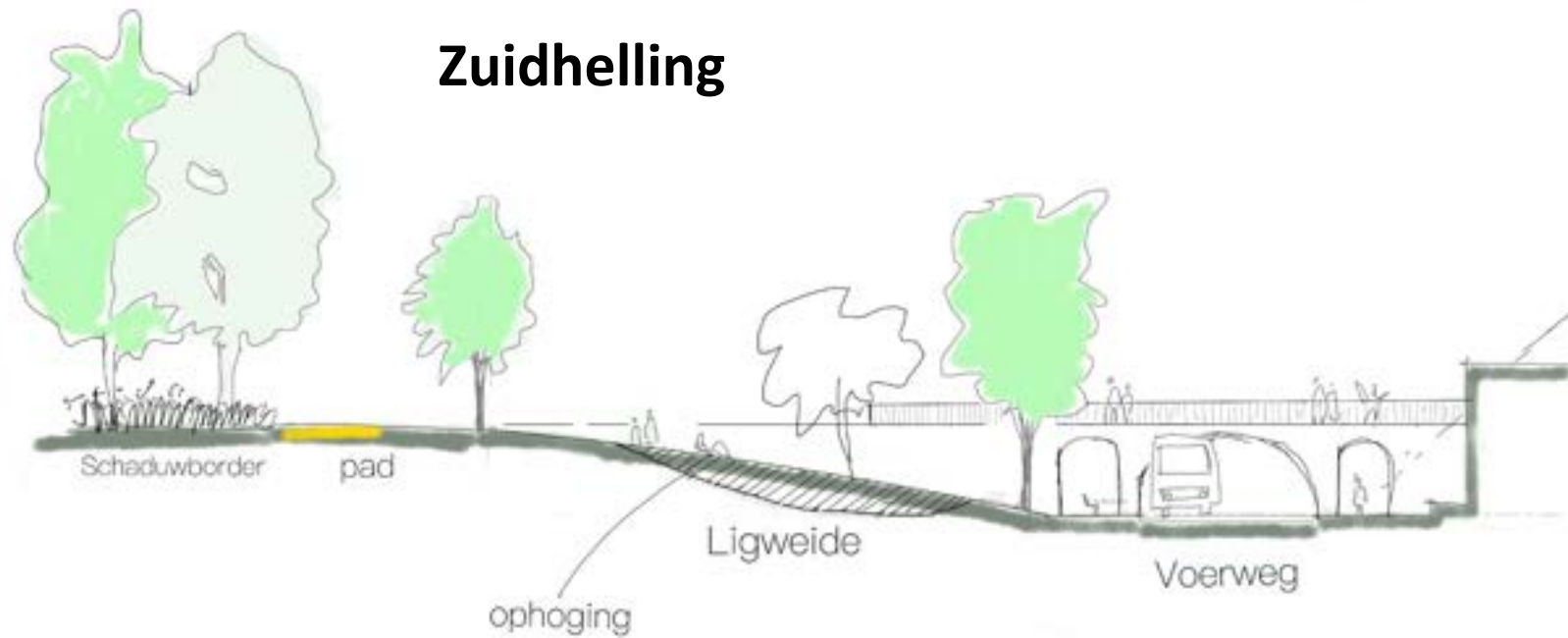

Suikeresdoorn

Acacia

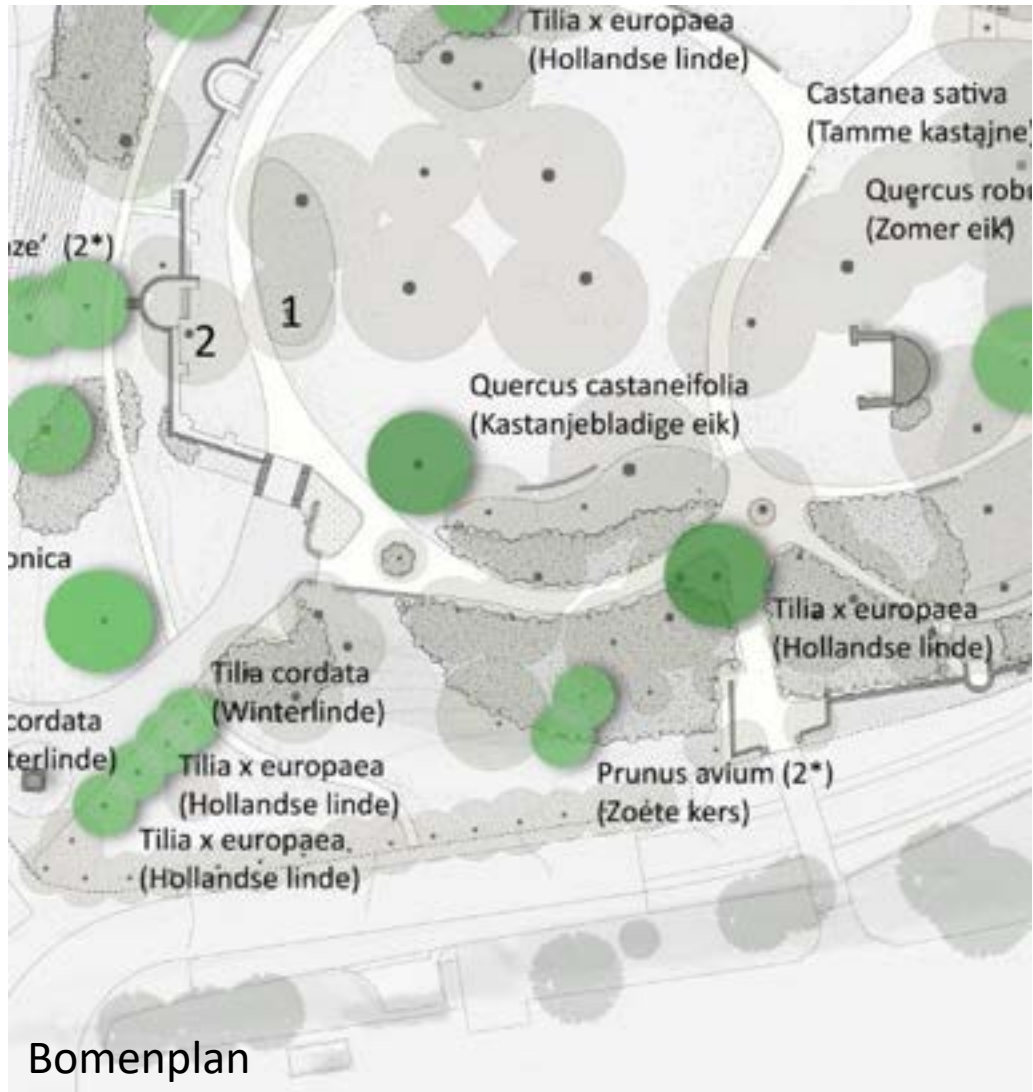
Zuidhelling

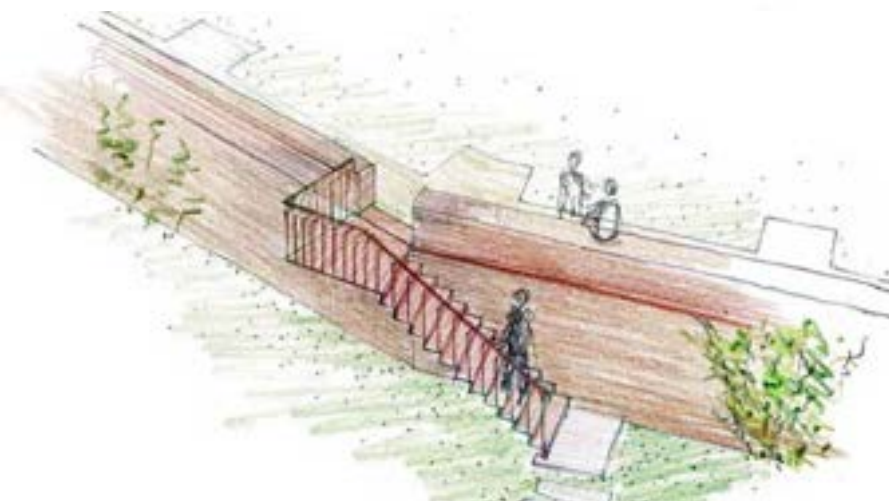
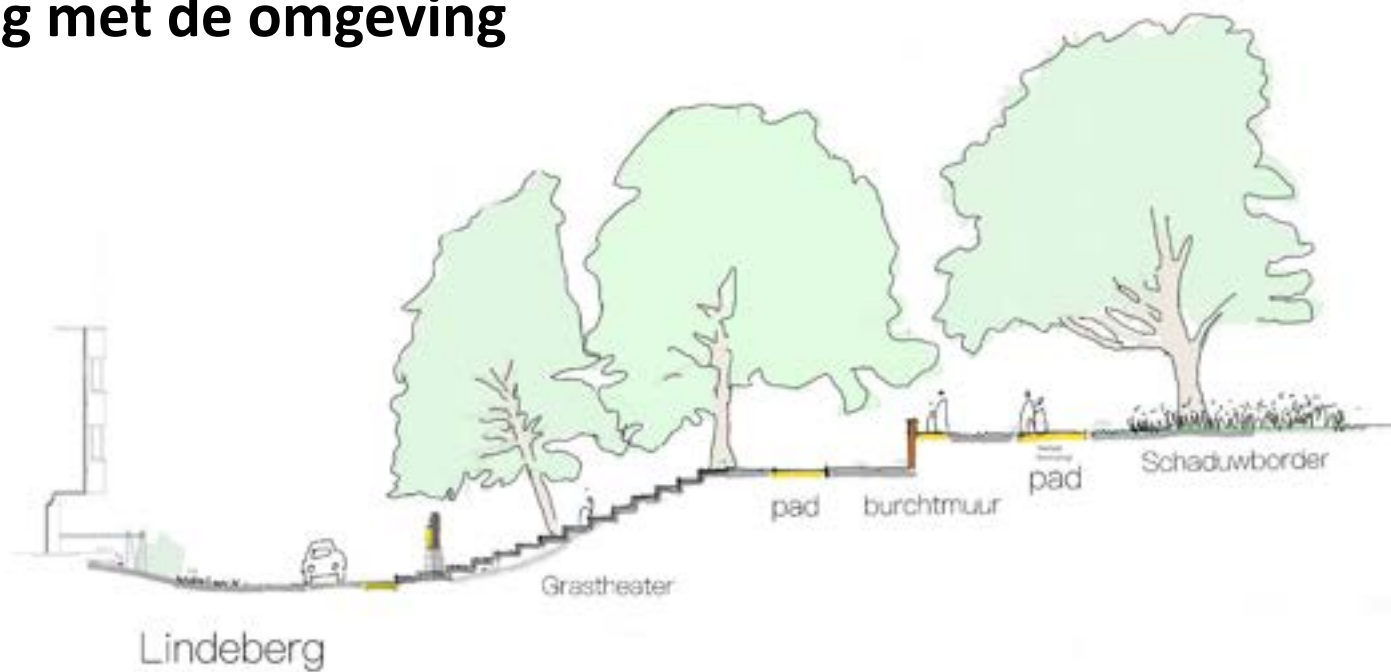
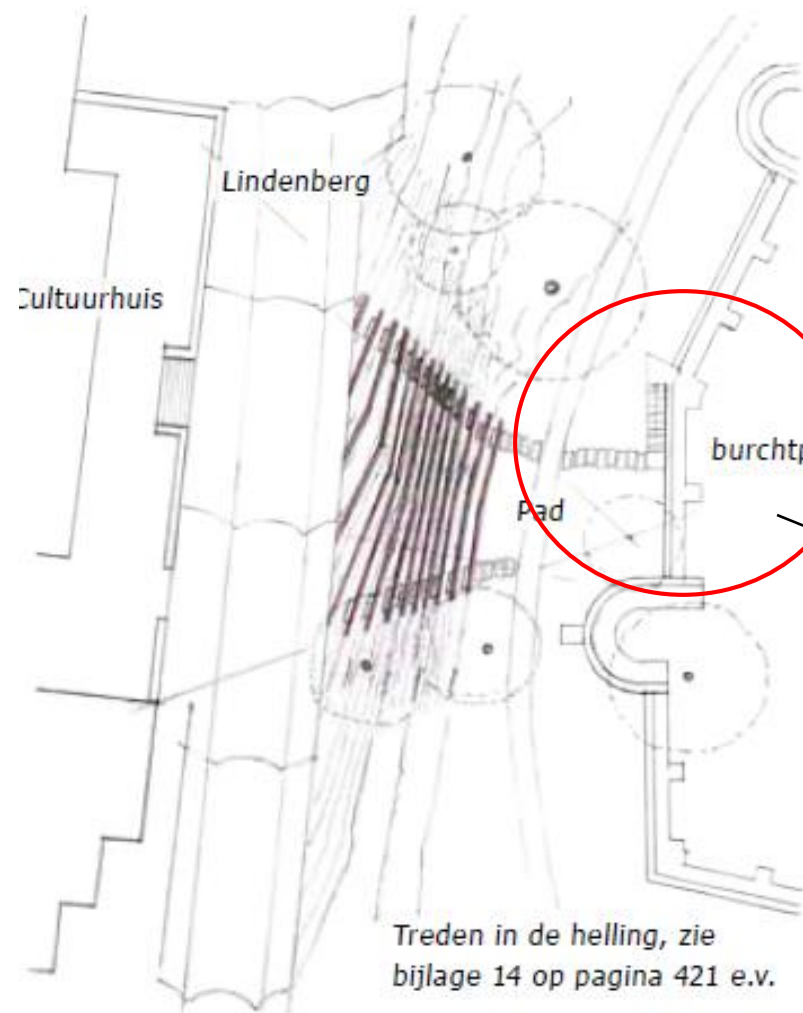
Heuvel afvlakken: glooiende helling

Bomen zuid helling

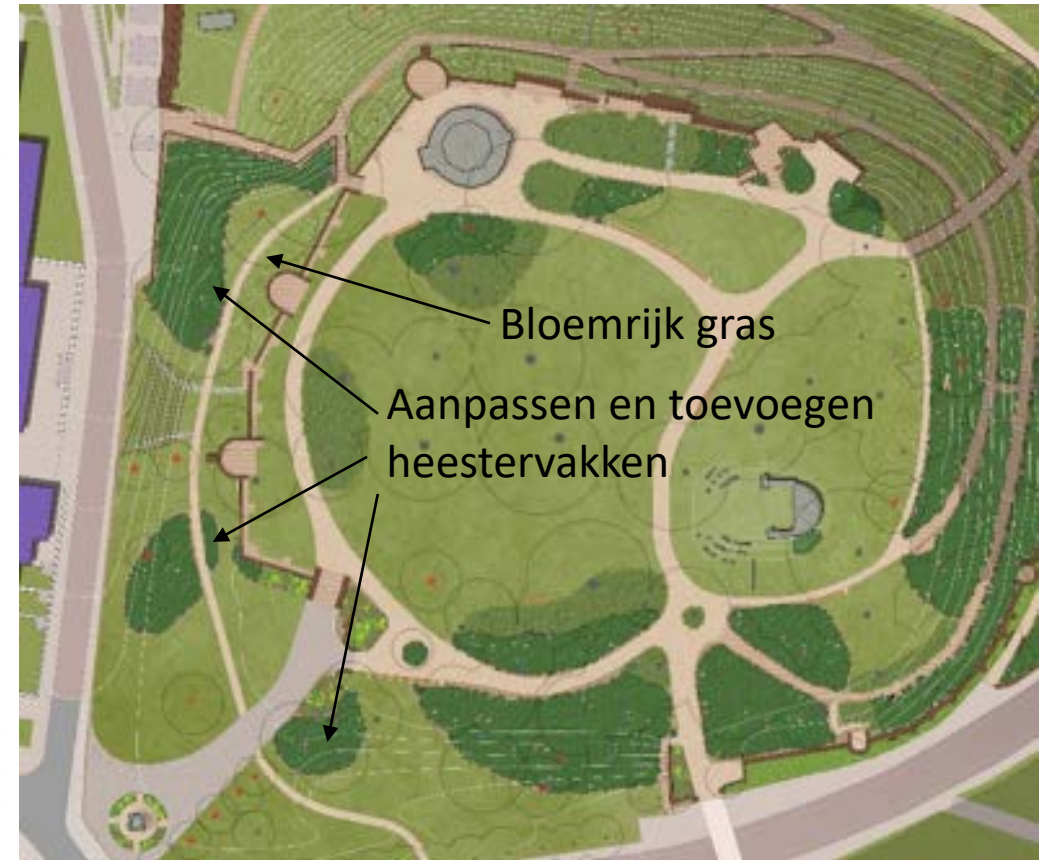
West helling: verbeteren verbinding met de omgeving

West helling: beplanting

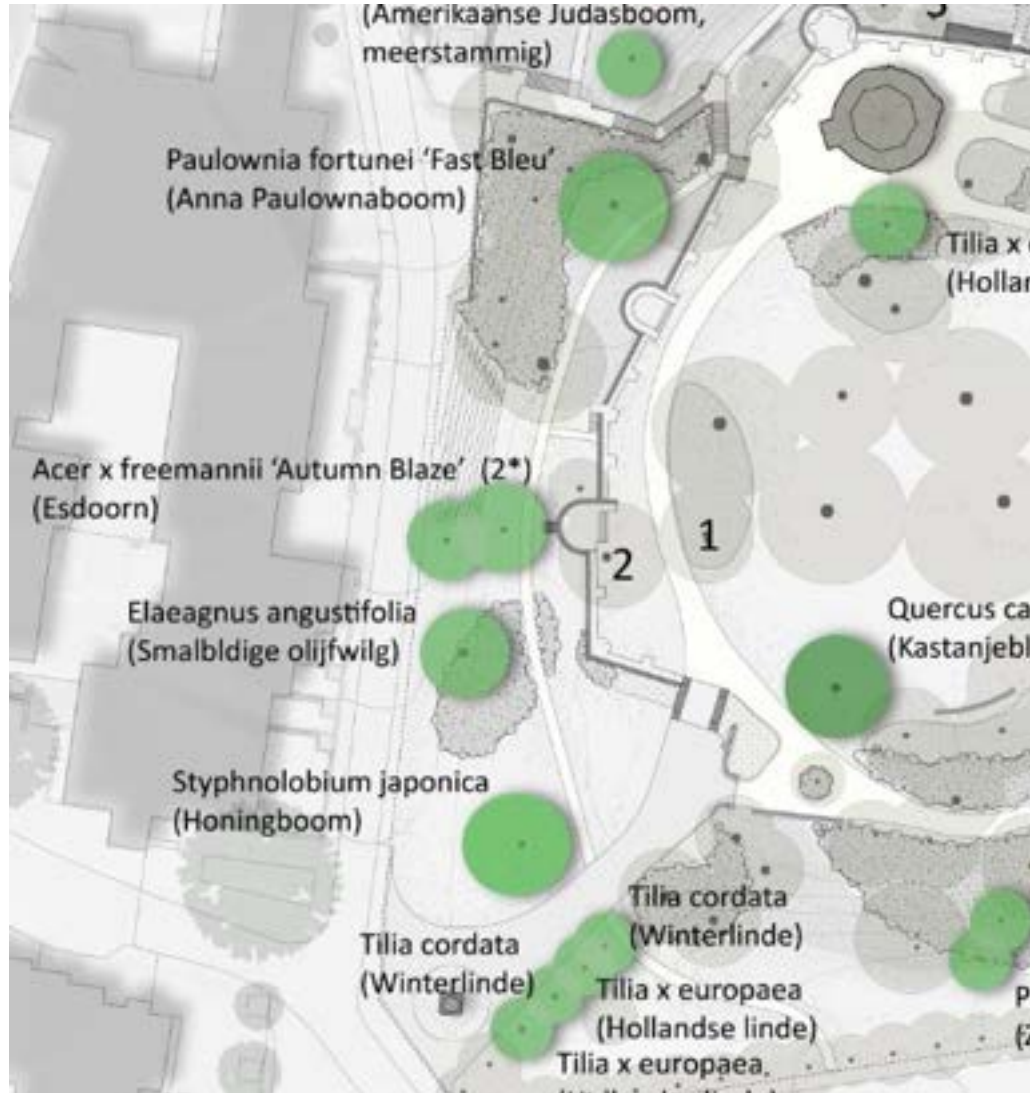

Planten in de tuin 1770
CATALOGUS
VAN
VASTE PLANTEN
VOOR DE
KOLLEGROND.
WELKE TE BEKOMEN ZIJN BIJ
H. EN D. VAN LUNTEREN,
Bloemisten en Boomkweekers in
FLORA'S HOF
te UTRECHT.

Bomen oosthelling

Accenten en ...

West entree

Impressie 'nieuwe' west entree

Lichtplan

'Palladisch licht'

Door de dynamiek (verandering) van de lichtinval en het daarvan afhankelijke spel van licht en schaduw, verandert steeds het voorkomen van een object. Je ervaart het ritme van de natuur en de cosmos door dit spel van contrasten van licht en donker.

Planning

- Publicatie inzagelegging monumentenvergunning archeologie: juni 2024
- Publicatie inzagelegging omgevingsvergunning (parkinrichting) en de rooivergunning: begin juli 2024. Voor deze vergunningen is vanaf bekendmaking 6 weken bezwaar mogelijk.
- Technische uitwerking: 2024/2025
- Prognose start uitvoering: januari 2026

